

ΜΟΝΑΧΟΥ
π. ΙΩΣΗΦ ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΟΥ

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ
ΑΡΣΕΝΙΟΣ Ο ΣΠΗΛΛΑΙΩΤΗΣ

**ΕΚΔΟΣΙΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
2000**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όταν ηλθα για πρώτη φορά στό Αγιο Ορος, τό 1964, μετά από τίς προσκυνηματικές επισκέψεις μου στά Ιερά Καθιδρύματα καί ασκητήρια του Αγίου Ορους, τελευταία κατέληξα στην Ιερά Νέα Σκήτη. Εκει συνάντησα σεβαστά γεροντάκια, τά οποία μου είχαν κάνει ιδιαίτερη εντύπωση. Ο ένας ητο χαμογελαστός, ευγενικός, ομιλητικός, διδακτικός. Ελεγε συνεχώς καί εκφώνως τήν ευχή του Ιησού τό «Κύριε Ιησού Χριστέ, Υιέ του Θεού ελέησόν με». Ενδιάμεσα επανελάμβανε ενίοτε τήν ευχαριστιακή φράσι: «Δόξα σοι, ο Θεός». Η προσήνειά του μέ διευκόλυνε νά εξοικειωθω μαζί του καί νά μάθω οτι ητο υποτακτικός, αλλά καί κατά σάρκα αδελφός του μεγάλου ησυχαστού των ημερων μας, του Γέροντος Ιωσήφ του Σπηλαιώτου. Αυτός ητο ο μοναχός Αθανάσιος.

Εκει στην Νέα Σκήτη ασκήτευε κι ένας ιερομόναχος καί Πνευματικός των Πατέρων. Αυτός έμελλε αργότερα νά γίνη καί για μένα ο πνευματικός οδηγός καί Γέροντάς μου. Ακούοντας για τίς αρετές του, καί προπαντός για τήν άσκησι της νοιρας προσευχης, τόν επισκέφθηκα μέ τήν ελπίδα οτι κάτι ωφέλιμο εχω ν' αποκομίσω απο τήν μετ'αυτο συναναστροφή καί συνομιλία. Τότε έμενε στην Καλύβη του Τιμίου Προδρόμου. Εξωμολογήθηκα καί ακουσα τίς σοφές συμβουλές καί παραινήσεις του για τήν Εν Χριστώ ζωή. Η ψυχή μου διψούσε για καθαριο νερό. Ποθούσε νά γνωρίση, οχι μόνο μέ λόγια, αλλά μέ βιώματα τό κάλλος της Ορθοδόξου μοναχικής εμπειρίας. Αυτό τό κάλλος πού σάν περιδέριο κοσμείται απο ποικίλες αρετές αντίκρυστα μέσα στην απλότητα αυτου του Γέροντος. Αυτός ητο ο παπα Χαράλαμπος.

Απ' αυτόν πληροφορήθηκα ακόμη καί για τόν Γέροντα Αρσένιο, ο οποίος τότε έμενε στην ίδια Σκήτη καί ακριβως απέναντι απο τήν Καλύβη του. Πλησιάζοντάς αυτόν τόν Γέροντα, εντυπωσιάσθηκα απο τήν μακαρία απλότητά του. Εμαθα γι' αυτόν οτι ητο επί 50 περίπου χρόνια συνασκητής του μεγάλου ησυχαστού των ημερών μας, του Γέροντος Ιωσήφ.

Τά τελευταία χρόνια, παρά τίς ποικίλες καί έντεχνες έπιδράσεις του κοσμικού πνεύματος στην ζωή όλων μας, παρατηρείται καί μιά πνευματική αναβίωση μέ τήν έκδοσι βιβλίων Ασκητικών Μορφών του Αθωνος καί άλλων μοναστικων κέντρων της Χριστιανωσύνης. Είναι γνωστό οτι η μοναστική Αδελφότης «Ο Παράκλητος» πού ευρίσκεται στόν Ωρωπό Αττικής προέβη στην σύνταξι καί δημοσίευσι σχετικων

βιβλίων. Επίσης ο Γέρον Ιωσήφ Βατοπεδινός σκιαγράφησε μέ τήν καλλιτεχνική του γραφίδα ασκητικές μορφές του Αθω, όπου ανάμεσά τους εξέχουσα θέσι κατέχει ο Γέροντας Ιωσήφ Σπηλαιώτης. Στά Εκδοθέντα αυτά βιβλία σε αναφορές είναι ελάχιστες, οσον αφορά τήν οσιακή καί ασκητική μορφή του Γέροντος Αρσενίου.

Παρά τήν έλλειψι συγγραφικού χαρίσματος, υπεχώρησα στίς αλλεπάλληλες πιέσεις της ψυχής μου, νά προβω στήν παρουσίασι αυτής της ξεχασμένης μορφής του Αθω καί, πιστεύω νά τύχω κατανοήσεως εκ των αναγνωστών μου. Η συμβίωσίς μου μαζί του αρκετά χρόνια, κατ'αρχάς στήν Νέα Σκήτη, μετά στό Κελλίον Μπουραζέρη καί εν συνεχεία στήν Ιερά Μονή Διονυσίου, Απ' όπου μετήλλαξε τά επίγεια μέ τά ουράνια σκηνώματα, μου δημιούργησε ανεξόφλητο χρέος νά μήν κρυφθη «Υπό τό μόδιον» αυτή η εξέχουσα ασκητική φυσιογνωμία, η οποία δέν υστερει σχεδόν σέ τίποτε απο τόν δοκιμώτατον στήν αρετή, Γέροντα καί συνασκητή του π. Ιωσήφ.

Τά όσα παραθέτω στήν συνέχεια προέρχονται είτε απο κατ'ευθειαν διηγήσεις απο τό στόμα του Παππού είτε απο ανθρώπους του στενού του περιβάλλοντος.

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΑΡΣΕΝΙΟΣ Ο ΣΠΗΛΑΙΩΤΗΣ

Η Καταγωγή του

Ο Γέροντας Αρσένιος καταγόταν απο τόν δοξασμένο Πόντο, όπου γεννήθηκε τό 1886. Ητο γόνος πολυμελούς καί ευσεβούς οικογενείας. Στό βάπτισμά του έλαβε τό □ όνομα Αναστάσιος. Στήν ηλικία των 12 ετων υπέμεινε τόν σκληρό καί βίαιο εκπατρισμό, μαζί μέ ολους τούς Έλληνες του Πόντου. Οι αλλεπάλληλες πιέσεις των Τούρκων, οι λεηλασίες, οι διώξεις, οι νυκτερινές έφοδοι καί έρευνες στά σπίτια τους, στό τέλος καί ο εκπατρισμός τους στήν Ρωσία, ήσαν οι πρώτες παιδικές του αναπάντεχες καί σκληρές περιπέτειες.

Εκει, λοιπόν στήν νότιο Ρωσία, έζησε τά υπόλοιπα νεανικά του χρόνια. Όπως είναι φυσικό, σέ τέτοιες Εθνικές συμφορές καί αναγκαστικές μεταναστεύσεις δέν έτυχε κάποιας θύραθεν παιδείας. Είχε λάβει ομως, σάν ασύλητο θησαυρό τήν πατρώα ευσέβεια. Αγαπούσε τήν Εκκλησία καί τίς ιερές Ακολουθίες. Αγαπούσε τήν μελέτη των κατορθωμάτων των Αγίων της Εκκλησίας μας. Εδιάβαζε τούς Βίους τους στά ποντιακά. Εγνώριζε ακόμη πολύ καλά καί τά τουρκικά, τήν γλωσσα πού διδάχθηκε στό Δημοτικό σχολείο του χωριού του. Ερχόμενος στήν Ρωσία έμαθε καί τά ρωσικά.

Τό σπίτι του Παππού εκεινο τόν καιρό ητο ένα υποδειγματικό κοινόβιο. Από τίς αξέχαστες αναμνήσεις του μας έλεγε συχνά: «52 κουτάλια φθάσαμε κάποτε στό σπίτι μας». Σύμφωνα μέ τίς τότε ποντιακές παραδόσεις ολα τά αρσενικά παιδιά, αφ'ουτου επαντρεύοντο, παρέμεναν μέ τίς οικογένειές τους στό πατρικό τους σπίτι. Ο Παππούς του σπιτιού τούς κυβερνούσε στά πνευματικά σάν ενας έμπειρος γέροντας. Ακόμη μας έλεγε οτι η μικρότερη νύμφη ητο □ υποχρεωμένη, οταν επέστρεφαν οι άνδρες κουρασμένοι απο τήν δουλειά, νά τούς πλένη τά πόδια πρίν μπούν στό σπίτι.

Όσον αφορά τίς νηστείες ξεπερνούσαν, κατά τήν γνώμη μου, τά σημερινά μοναστικά κοινόβια. Κρατούσαν ολες τίς αλάδωτες νηστείες μέ μονοφαγία, κατά τίς 3 τό απογευμα, ενω τό ευλογημένο τριήμερο στήν Αρχή της Τεσσαρακοστης τό παρέτειναν μέχρι τό Σάββατο. Τήν πρώτη Εκείνη βδομάδα της νηστείας κοινωνούσαν ολοι μαζί μέ τά παιδιά τους τήν Τετάρτη καί τήν Παρασκευή στήν Προηγιασμένη Λειτουργία. Μετά τήν Θεία Μετάληψι της Τετάρτης έτρωγαν τό Αντίδωρο καί λίγο ψωμί καί συνέχιζαν τήν νηστεία μέχρι τό Σάββατο τό πρωί. Μέσα σ' εκεινα τα ποντιακά κοινόβια εκαλλιεργειτο η αρετή καί προπαντός η αγάπη καί η ταπεινώσις.

Κορυφαίο παράδειγμα αρετης ανάμεσά τους ητο , παππούς του Γέροντος Αρσενίου. Μας έλεγε ο Γέροντας οτι ο παππούς του ποτέ δέν θύμωνε. Ενίστε τόν δοκίμαζαν οι άλλοι

της οικογενείας του μήπως και θυμώση. Η γιαγιά άλλοτε έκανε τό φαγητό του αλμυρό και άλλοτε τελείως ανάλατο. Ο παππούς έβαζε μία μπουκιά στό στόμα του και αν ητο αλμυρό, ζητούσε νερό νά αραιώσει τό φαγητό. Ενω, αν ητο ανάλατο, ζητούσε αλάτι χωρίς γογγυσμούς και παρατηρήσεις. Μετά τό φαγητό ολοι τους προσηύχοντο ευχαριστούντες τόν Θεό γιά οτι αγαθά τούς προσέφερε εκείνη τήν ημέρα. Ο παππούς κάνοντας πάντοτε τόν σταυρό του έλεγε απο τά βάθη της καρδιας του: Δόξα σοι ο Θεός. Καλά φάγαμε και σήμερα.

Οι βίοι των ασκητών αγίων μας, του Άναψαν τόν ένθεο πόθο της ασκήσεως. Γι' αυτό, παρότι ητο λαϊκός, έκανε μεγάλες ασκήσεις και νηστείες στό σπίτι του. Στούς Αγώνες αυτους τόν ακολούθουσε κατά πόδας και η μικρότερη αδελφή του, πού δέν έλειπε κι αυτή απο τήν Εκκλησία.

Διαβάζοντας έμαθε γιά τήν Παλαιστίνη και τούς Ασκητές της, γιά τούς Τόπους, οπου έζησε ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός. Γι' αυτό, παρά τήν νεαρά του ηλικία, απεφάσισε νά μεταβη στην Παλαστίνη και ν' αφιερωθή στά εκεί Ιερά Προσκυνήματα της Ορθοδοξίας μας.

Στήν πατρίδα του, τόν Πόντο, τότε κυκλοφούσε μία ευσεβής παράδοσις, Απ' αυτές πού οι θεοσεβείς Χριστιανοί μας τίς ευλαβούνται και θέλουν νά τίς εφαρμόζουν στην θρησκευτική ζωή τους. Ελεγαν, λοιπόν, τότε οτι πρέπει, κάθε πιστός Χριστιανός στην ζωή του νά βαπτίση, έστω κι ενα παιδί, δηλαδή νά γίνη νουνός, διότι, αν δέν τό κάνη, ο Χριστός στην αλλη ζωή, θά του βάλη στην αγκαλιά του μία πέτρα.

Έτσι, ζήτησε και βάπτισε τό παιδί του αδελφού του Λεωνίδα και τό Ονόμασε Χαράλαμπο. Αυτός σήμερα είναι ο Προηγούμενος της Ιερας Μονης Διονυσίου ο οποιος ακολούθησε τόν νουνό του στό Αγιον Ορος και □υποτάχθηκε στον Γέροντα Ιωσήφ Σπηλαιώτη ο οποιος τότε έμενε στά Ασκητικά καλυβάκια της Μικράς Αγίας Αννης.

Μετά τήν βάπτισι του μικρού Χαράλαμπους, εφυγε ο νεαρός Αναστάσιος γιά τήν Παλαιστίνη. Διερχόμενος απο Κωνσταντινούπολι, προκειμένου νά εύρη πλοίο γιά τόν προορισμό του, έπαθε κάτι τό απροσδόκητο. Κάποιος απατεωνας πλησιάζοντάς τον και συστηθείς οτι είναι ξεναγός, τόν περιήγαγε σέ διαφόρους χώρους της πόλεως μέ αποτελεσμα νά του πάρη όλα τά λεφτά μέ τά οποια πρόκειτο νά ταξιδεύση. Λόγω της αθωότητος και απλότητός του, ο πολυμήχανος δαίμονας του ετοιμάζε και άλλη χειρότερη και απαισιότερη παγίδα. Ο πονηρός εκείνος «ξεναγός» μαθαίνοντας τόν σκοπόν του νέου οτι πηγαίνει νά μονάση στους Αγίους Τόπους, τόν μετέφερε σ' ένα κακόφημο οίκο. Ο Αναστάσιος δέν γνώριζε απο τέτοια πράγματα. Φθάνοντας εκεί κατάκοπος ζήτησε νά κοιμηθή. Μιά γυναίκα του είπε νά κοιμηθή σέ μία γωνιά ενός διαδρόμου. Εκείνος ξάπλωσε, μά δέν μπορούσε νά κοιμηθή, διότι κατά τήν διάρκεια της νύκτας τραγουδία, χοροί και συζητήσεις δέν τόν άφησαν νά κλείση μάτι. Τό πρωί ευχαρίστησε τίς γυναίκες γιά τήν «φιλοξενία» και ανεχώρησε. Τότε κάποιος τόν σταμάτησε και τόν ρώτησε:

-Εσύ, παιδί μου, τί γυρεύεις εδώ μέσα;

-Μ' έφεραν και κοιμήθηκα αυτό τό βράδυ εδώ, του απήντησε ο Αναστάσιος. -

Ναί, αλλά ξέρεις τί είναι αυτός ο τόπος;

-Οχι δέν ξέρω.

-Εδώ είναι σπίτι της διαφθοράς, αλλά εσένα σέ φύλαξε ο Αγγελός σου. Πήγαινε τώρα και ευχαρίστησε τόν Θεό.

Λέγοντας τά λόγια αυτά ο άγνωστος εξαφανίσθηκε. Όταν, στά τελευταία του χρόνια τόν ρώτησα, ποιός ήταν εκείνος ο άγνωστος, μου απήντησε οτι θά ητο ο φύλακας Αγγελός του ο όσιος Αλέξιος, τόν οποιον ευλαβείτο ιδιαίτερα. Είχε διαβάσει τόν θαυμαστό βίο του και είχε συχνά γνωρίσει τήν βοήθειά του, οσάκις τόν παρακαλούσε.

Στούς Αγίους Τόπους

Μετά απο πολλές περιπέτειες έφθασε στους Αγίους Τόπους και μπήκε στην υπηρεσία του Θεού. Σάν δόκιμος μοναχός ητο βοηθός στό προσκύνημα του Παναγίου Τάφου, ενώ άργότερα ως ρασοφόρος μέ τό όνομα Ανατόλιος, Υπηρέτησε στό Σαραντάριο Ορος.

Μετά απο λίγο διάστημα, τόν ακολούθησε και η ομόφρονη αδελφή του, η οποία έφθασε στά Ιεροσόλυμα. Ο Αδελφός της τήν περίμενε και γρήγορα τήν είσήγαγε σ' ένα απο τά γυναικεια Κοινόβια.

Εκεινο τόν καιρό διακρινόταν για τήν ύψηλή ασκητική του ζωή ένας ιερομόναχος, □Ονόματι Ιερώνυμος. Σ' αυτόν μετέβησαν οι δύο νεαροί αυτάδελφοι ζητώντας λόγον Αγαθόν. Απ' αυτόν έμαθε ο μοναχός Ανατόλιος οτι ασκητικώτερος τόπος είναι τό Άγιον Ορος πού ευρίσκεται στην Ελλάδα. Η ψυχή του νεαρού μοναχού δέν ευρισκε πλέον ησυχία στό άκουσμα των μοναχικών προτερημάτων του Αθωνος. Εζήτησε κανονική άδεια και απολυτήριο και ανεχώρησε για τήν Ελλάδα.

Η αδελφή του, οπως παλαιά η ισαπόστολος Θέκλα, δέν θέλησε νά απομακρυνθή απο τόν άγιο Πνευματικό της, τόν π. Ιερώνυμο. Υποτάχθηκε σ' αυτόν και τόν ακολούθησε πιστά. Οταν αργότερα ο π. Ιερώνυμος μέ θεία Αποκάλυψη, εγκατέλειψε τούς Αγίους Τόπους και ηλθε στην Νήσο Αίγινα, τόν ακολούθησε και η Αδελφή του. Εκει γνώρισαν τόν Άγιο του αίωνος μας, τόν μητροπολίτη Πενταπόλεως Νεκτάριο Κεφαλά, του Οποίου απήλαυσαν τίς πολύτιμες συμβουλές και οδηγίες στην μοναχική πολιτεία.

Γιά τόν περιβόητο για τήν αρετή και τά χαρίσματά του π. Ιερώνυμο έχει κυκλοφορήσει βιβλίο, ενω η Ψυχή εκείνη πού παρέμεινε κοντά του μέχρι τήν τελευταία του αναπνοή ητο η αδελφή του η μοναχή Ευπραξία.

Στήν Ιερά Μονή Σταυρονικήτα

Ο μοναχός Ανατόλιος, ύστερα απο Οκτώ χρόνια □Υπηρεσίας στα Πανάγια Προσκυνήματα της Παλαιστίνης, ηλθε επί τέλους κατά τό έτος 1918 στόν ασκητικώτερο τόπο της Χριστιανωσύνης. Επισκέφθηκε τίς Ιερές Μονές, μερικές Σκητες και αρκετά Κελλιά. Οπως μού έλεγε, έψαχνε νά βρη κατάλληλο τόπο για νά συνδυάση ησυχία, νηστεία και προσευχή. Τελικά κατέληξε στην Ιερά Μονή Σταυρονικήτα, η οποία τότε ητο ιδιόρρυθμος. Προτίμησε τό ιδιόρρυθμο πρόγραμμα για νά κερδίξη περισσότερο χρόνο στην προσευχή και, οσον αφορά τό φαγητό του, νά αρκείται στην ξηροφαγία για τόν κατευνασμό των ατάκτων ενοχλήσεων της νεότητος. Ακόμη πίστευε οτι τό πρόγραμμα μιας ιδιορρύθμου Μονής θά τόν βοηθούσε νά ζη άγνωστος και αθέατος για τήν αρετή του εν μέσω άλλων μοναχών.

Επειδή τότε οι Πατέρες ήσαν λίγοι στην Μονή, ο μοναχός Ανατόλιος ητο γι' αυτούς παρηγορία και βακτηρία στις δυσκολίες και τά γεράματά τους. Οι Πατέρες τόν έστελναν σε όποια υπηρεσία υπήρχε ανάγκη. Και προσπαθούσε ολους νά τούς βοηθη και νά τούς αναπαύη μέ τήν αγάπη και τήν άοκνη διακονία του. Τίς νύκτες τίς θυσίαζε στην προσευχή, κατά τόν τρόπο πού του είχε υποδείξει ο Ασκητής της Αίγίνης, ο π. Ιερώνυμος, κοιμώμενος ελάχιστες ώρες.

Μετά απο κανονική δοκιμασία ενός έτους στό Μοναστήρι αυτό έλαβε τό Μέγα και Αγγελικό Σχήμα. Η καρδιά του επυρώθη περισσότερο απο τόν Θείο έρωτα. Οι ποικίλες ασχολίες, οι φροντίδες των Προσκυνητων, οι ανάγκες των Γερόντων, έβλεπε, οτι του τάραζαν τό ησυχαστικό πρόγραμμα, πού ήθελε τώρα νά τό εφαρμόση μέ περισσότερο ζήλο και αυστηρότητα.

Από τή μιά μεριά ο ένθεος πόθος του για άσκησι σε ερημικούς τόπους και απο τήν άλλη οι υποσχέσεις του μοναχικού Σχήματος περί οριστικής διαμονής μέχρι θανάτου στό Μοναστήρι και ολα, όσα υποσχεται ο νεόκουρος μοναχός, τόν έφεραν σε δίλλημα. Δέν ήξερε τί νά κάνη μπροστά σ' αυτό τό σταυροδρόμι των λογισμών του.

Ανέθεσε τήν Υπόθεσι στά χέρια του Θεού καί άρχισε τήν προσευχή νά τόν πληροφορήση αν είναι θέλημά Του ν' αναχωρήση απο τήν Μονή γιά μεγαλύτερους αγώνες.

Βλέποντας ο Πανάγαθος Κύριός μας τήν Ανύστακτη έφεσι του νεαρού μοναχού γιά ηρωϊκούς πνευματικούς αγώνες, του έδωσε, όχι απλως πληροφορία, αλλά σημείον. Όπως παλαιότερα ο προστάτης του άγιος Αρσένιος άκουσε τήν φωνή: «Αρσένιε, φεύγε καί σώζου», ετσι κι αυτός στήν ώρα της νυκτερινής του προσευχής κάποια βραδυά άκουσε τήν φωνή του Κυρίου: «Αρσένιε, φεύγε, σιώπα, ησύχαζε».

Είχε ήδη μείνει στήν Μονή αυτή περίπου τρία χρόνια. Τό 1922 μέ πολλή χαρά έλαβε τήν ευλογία του Πνευματικού της μονής καί ως διώσα έλαφος κατευθύνθηκε γοργά στό ιερό Βήμα του άθωνος, στό νοτιώτερο τμημα πού λέγεται Βίγλα. Τόν καιρό εκείνο □Υπήρχαν ακόμη Ονομαστοί ασκητές, κελλιώτες, σπηλαιώτες καί σκητιώτες πού διατηρούσαν άσβεστη τήν λαμπάδα της μοναχικής ζωής καί παραδόσεως μέ τά ένθεα κατορθώματά τους. Ανάμεσά τους διακρινόταν ο Γέροντας Δανιήλ της ομωνύμου αδελφότητος πού βρίσκεται στά φρικαλέα Κατουνάκια.

Μετέβη εκεί γιά νά γνωρίση τόν τρόπο λειτουργίας αυτής της μεγάλης ερημικής Καλύβης. Συνομιλώντας μέ τόν Γέροντα Δανιήλ, τόν κτήτορα της Καλύβης, Αντίκρυσσε στό πρόσωπό του, τόν θεοφόρο, τόν θεόσοφο καί απλανή διδάσκαλο της Εν Χριστώ ζωής. Ο υπερβολικός του όμως ζήλος γιά νηστεία καί άσκησι, θεωρούσε περιττή τήν καθημερινή παράθεσι φαγητού στήν Καλύβη, κατά τό κοινοβιακό σύστημα των Μονων του Αθω.

Συνάντησις μέ τόν νεαρόν Φραγκίσκο Κοπτέα

Εκεί η Θεία Πρόνοια είχε οδηγήσει καί ένα άλλον Εραστή της ησυχίας, τόν νεαρό Φραγκίσκο. Αυτός είναι ο πολυθρύλητος ασκητής Γέρων Ιωσήφ ο Σπηλαιώτης. Τήν ημέρα της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος του 1922 ευδόκησεν ο Κύριος καί έγινε η πρώτη συνάντησις καί γνωριμία των δύο νέων πάνω στό πανύψηλο εκκλησάκι της κορυφής του Αθω. Από τήν πρώτη κιάλας γνωριμία τους συνδέθηκαν στενά ως φίλοι καί αδελφοί εν Χριστώ. Απεφάσισαν νά παραμείνουν ο ένας δίπλα στόν άλλον μέχρι της κοιμήσεώς τους.

Ο μοναχός Αρσένιος, λόγω της απλότητός του καί της δοκιμασίας του σάν □Υποτακτικός στους Αγίους Τόπους καί στήν Μονή Σταυρονικήτα, εύκολα □Υποτάχθηκε στόν νεαρό Φραγκίσκο, ο οποίος, παρότι τότε ητο λαϊκός, όμως ητο περισσότερο επιβλητικός καί στολισμένος μέ ηγετικά χαρίσματα. Αφού η Θεία Χάρις της Μεταμορφώσεως τούς οδήγησε στήν κοινή αποφασί νά συμβιώσουν καί αγωνισθούν μαζί μέχρι θανάτου, ο μοναχός Αρσένιος είπε στόν Φραγκίσκο: «Από τήν στιγμή αυτή είμαστε μία ψυχή σέ δύο σώματα. Εγώ απο τώρα σου υπόσχομαι οτι θά είμαι τά πόδια καί εσύ τά μάτια». Καί πράγματι τά λόγια του αυτά βγήκαν αληθινά. Όσον αφορά τούς αγώνες πού έκανε ο νεαρός Φρασκίσκος σάν λαϊκός στά βουνά της Πεντέλης καί αλλαχού , πρίν μη στον Αθωνα, μπορεί ο φιλάρετος αναγνώστης νά διαβάση τό βιβλίο: «Εκφρασις μοναχικής Εμπειρίας», Εκδοσις της Ιερας Μονης Φιλοθέου Αγίου Ορους, στό οποιο δημοσιεύονται Επιστολές του αιμνήστου ασκητού μέ προσωπικές του Εξομολογήσεις. Άλλά γιά νά γευθούμε κάτι απο τόν άμμετρο ζήλο του Φρασκίσκου παραθέτουμε ένα απόσπασμα απο τήν 37^η Επιστολή του: «Εν κόσμω αμην καί Εν κρυπτω δριμεις καί πλήρεις αεμάτων Αγωνας Εποίουν Εννάτην κατά δύο ημέρας Εσθίων . Τά βουνά της Πεντέλης καί τά σπήλαια Εγνωσάν με ως νυκτικόρακα, πεινώντα καί κλαίοντα καί ζητούντα σωθήναι. Δοκιμάζων Εάν δύναμαι νά Υποφέρω τούς πόνους, νά φύγω διά μοναχός εις Αγιον Ορος...καί Ελεγα...οταν Ελθω εις Αγιον Ορος, θά Εσθίω ανά □Οκτώ ημέρας, καθώς γράφουν οι Βίοι των Αγίων».

Η Αρετή καί μόρφωσις του Γέροντος Δανιήλ είλκυσε σάν μαγνήτης τούς δύο εραστές του ουρανού. Εζήτησαν τίς σοφές συμβουλές του κι εκείνος τούς συνέστησε

Υπεύθυνα και πατρικά να μη περιφέρονται εδώ κι εκεί, διότι κινδυνεύουν να πλανηθούν από τον πολυμήχανο εχθρό της σωτηρίας μας, τον διάβολο. Τούς συνεβούλευσε να υποταχθούν σε Γέροντα και να μείνουν μαζί του μέχρι την τελευταία του. Κατόπιν θα είναι ελεύθεροι να ακολουθήσουν το μοναχικό τους πρόγραμμα, αφού θα έχουν πάρει την ευλογία του Γέροντά τους.

Εκαναν υπακοή στις συμβουλές του σοφού Γέροντος Δανιήλ. Κι από τότε επεσκέπτοντο καλύβες και κελλιά αναζητώντας Γέροντα πού θα τους κρατούσε στην υπακοή του.

Κάτω από την Καλύβη των Δανιηλαίων, μέσα σε μία άποτομη χαράδρα ζούσε, ησυχαστής ο Γέρο-Καλλίνικος. Αυτός ο ασκητής, μας έλεγε ο Γέρο-Αρσένιος, ζούσε μόνος του, έγκλειστος και δεν δεχόταν κανέναν. Όταν του συνέβαινε κάτι αν χρειαζόταν κάποιο πράγμα κρεμούσε σ' ένα κοντάρι ένα μαντήλι σαν σημαία για να είδοποιήσει τους γείτονες. Σε μία τέτοια ευκαιρία τον επεσκέφθησαν οι δύο νεαροί ασκητές μας. Τον παρεκάλεσαν να τους κρατήσει. Εκείνος τους δέχθηκε με την προϋπόθεση να του κάνουν τελεία υπακοή σε όλα. Άλλά οι δύο νεαροί τον ρώτησαν:

-Γέροντα, να κάνουμε υπακοή, αλλά θέλουμε να μας μάθης πως πρέπει να αγωνιζόμεθα.

-Εάν σας μάθω την τέχνη μου και γλυκαθήτε, τότε ποιός θα κάνει τις δουλειές του κελλιού;

-Και τί να κάνουμε, Γέροντα;

-Τώρα θα κάνετε □ υπακοή, και, όταν εγώ θα πάρω τον αιώσιο ύπνο, τότε σιγά-σιγά θα κληρονομήσετε και τό χάρισμά μου.

Αυτοί κυττούσαν με απορία ο ένας τον άλλο. Ηθελαν εδώ και τώρα να φθάσουν στα □ ύψη της θεωρίας και γνώσεως του Θεού. Ενόμιζαν ότι μόνη η υποταγή τους σε Γέροντα είναι χαμένος χρόνος. Για τον μοναχό Αρσένιο ητο αναμφίβολη αυτή η πεποίθησις, Εφ' όσον από υπακοή ξεκίνησε και πάλι σε υπακοή θα καταλήξει; Χωρίς να πάρη και τά ανώτερα μαθήματα;

Του είπαν λοιπόν: Αν φύγουμε, θα μας δέχεσαι για συμβουλές, όταν έχουμε ανάγκη; Ο Γέροντας Καλλίνικος τους διαβεβαίωσε ότι θα είναι στην διαθεσί τους, αρκεί να βρουν Γέροντα και να υποταχθούν. Τους είπε δηλαδή, τά ίδια με τον Γέρο-Δανιήλ, αλλά και σύμφωνα με την παράδοσι των οσίων και θεοφόρων Πατέρων μας, οι οποιοι θέτουν την υπακοή, ως άσειστο θεμέλιο για την πνευματική ανοικοδόμησι της ψυχης με τίς αρετές του Χριστού.

Ο νεαρός Φραγκίσκος με τον υποτακτικό του, τον μεγαλόσχημο μον. Αρσένιο συνέχισαν τίς αναζητήσεις τους. Ταυτόχρονα ασκούντο στην έρημο με την νοερά προσευχή και την νηστεία. Γνώρισαν κάποιο ησυχαστή. Είχαν ακούσει γι' αυτόν ότι ουδέποτε είχε μαγειρέψει σ' ολη την ζωή του. Εντυπωσιάσθηκαν από την ασκησί του. Ζήτησαν να υποταχθούν κι εκείνος τους δέχθηκε. Πέρασαν αρκετοί μήνες και ο Γέροντας (ητο απλός μοναχός) δεν είχε καλέσει κάποιον ιερέα να κάνουν μία Λειτουργία στό σπίτι του. Όταν κάποτε πέρασε από κει ένας ιερομόναχος, είπε ο δόκιμος Φραγκίσκος με απλότητα στόν Γέροντα, με την ευλογία του, να τους κάνει ο ιερομόναχος ένα Αγιασμό. από την πολλή σκόνη πού είχε η λεκάνη του Αγιασμού ητο φανερό ότι επί πολλά χρόνια δεν είχε γίνει Αγιασμός στό Κελλί αυτό. Εκείνος δέχθηκε. Τελέσθηκε ο Αγιασμός. Ο ιερεύς ράντισε τό σπίτι, τό Εκκλησάκι και Ανεχώρησε. Τώρα ηλθε η σειρά του Δοκίμου πού τόλμησε και ζήτησε από τον Γέροντά του Αγιασμό από τον ιερέα. Αφού τον «στόλισε» με ποικίλας ύβρεις, κατόπιν ετοίμασε βρασμένο νερό και τον «ράντισε». Κυριολεκτικά τον ζεμάτισε και με φωνές τον έδωξε από τό σπίτι ως αυθάδη, προπέτη, αδιάκριτο. . .

Ανεχώρησε ο νέος βαθειά πληγωμένος, όχι τόσο από τό βαρύ υβριολόγιο, ούτε από τό ζεματιστό νερό, αλλά διότι δεν βρήκε αυτό πού επιθυμούσε η ψυχή του. Εκλαψε δέ

τόσο πολύ πού τό έδαφος έγινε λάσπη καί τά μάτια του πρήσθηκαν απο τό κλάμμα. Τότε γιά πρώτη φορά γνώρισε τό μέγεθος της θλίψεως καί η αθώα ψυχή του παρηγορήθηκε πολύ, αναβαίνοντας σέ ύψη ουρανίου θεωρίας, οπως τό διηγείται ο ίδιος στήν 37^η επιστολή του.

Ενω ο πατήρ Αρσένιος θυμήθηκε νά μου δώσει τίς απαραίτητες επεξηγήσεις οτι ο «φημισμένος» εκείνος ησυχαστής περιώδευε συχνά τά Μοναστήρια, έτρωγε καί γέμιζε καί τήν ντορβά του γιά λίγες βδομάδες.

Υποταγή στόν Γέροντα Εφραίμ καί η κουρά του Φραγκίσκου

Στήν Επιστολή 37η του Γέροντος Ιωσήφ μαθαίνουμε οτι τελικά βρήκαν κάποιον Απλοϊκό καί ευλαβη Γέροντα, Ονόματι Έφραίμ, ο οποίος τούς έδωσε ευλογία ν' αγωνίζονται, οσο μπορούν, καί νά εξομολογούνται σέ όποιον Πνευματικό Αναπαύονται.

Ο Αγαθός εκείνος καί αληθινός ησυχαστής π. Έφραίμ, μετά απο δοκιμασία ενός έτους έδωσε τήν ευλογία του καί τό 1924 εκάρη ο δόκιμος Φραγκίσκος μεγαλόσχημος μοναχός. Του έδωσε τό όνομα Ιωσήφ.

Ο Γέροντας Εφραίμ, ασκείτο στά Κατουνάκια απο τήν νεότητά του. Η Καλύβη του ητο πίο κάτω απο τό Ησυχαστήριο της Αδελφότητος των Δανιηλέων, αφιερωμένη στόν Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Η Χάρις του Θεού πού σάν σμίλη κατεργάζεται τόν ακατέργαστο «βράχο», τήν ψυχή του, επέφερε μέ τόν καιρό καί τούς αγλαούς καρπούς των αρετών. Ετσι ο Γέροντας διακρινόταν γιά τήν ακτημοσύνη του, διότι ως υψιπέτης αετός «πετούσε» πρός τά ψηλά, ενω «τήν πάσαν ελπίδα του» είχε αποθέσει στήν παντοδύναμο καί Φιλάνθρωπο δεξιά του Υψίστου. Η λιτότητά του στήν Ενδυμασία, στήν παρασκευή φαγητού στήν αντιμετώπιση των αναγκών της καλύβης του έδειχνε οτι δέν είχε αυτός ο άνθρωπος μέλημα τό πως θά φάγη, θά κοιμηθη καί πως θά ενδυθη. Αληθινά γι' αυτόν τόν

σκητή η προσευχή κατειχε πρωτεύουσα θέσι στήν καρδιά καί τήν ζωή του καί όλες οι επίγειες ενασχολήσεις ελάχιστα η καθόλου δέν τόν ενωχλούσαν. Ακόμη γιά τήν καλωσύνη του καί τήν απλότητά του είχαν νά διηγούνται οι τότε πατέρες της Ερήμου.

Τό βασικό του Εργόχειρο ητο βαρελάς. Ποτέ δέν αρνήθηκε νά φτιάξη η νά επισκευάση τό βαρέλι κάποιου. Όσο «φορτωμένος» καί νά ητο απο παραγγελίες, δεχόταν καί άλλες αδιαμαρτύρητα μέ αποτελεσμα, ενίστε νά δουλεύη μέρα-νύκτα είς βάρος των πνευματικών του καθηκόντων. Τό πίο θαυμαστό ητο οτι δέν ζητούσε χρήματα απο κανέναν. Επαιρνε οτι του έδιναν, οτι η καλωσύνη του κάθε «πελάτη» καί η συμβουλή της καρδιας του τόν προέτρεπε νά δώσει. Επειδή ητο άριστος στό Εργόχειρο αυτό, άκουσαν γιά τήν τέχνη του καί άνθρωποι απο τά γειτονικά χωριά της Χαλκιδικής καί έστελναν κι αυτοί παραγγελίες. Επειδή δέν ητο λάτρης του χρυσού αλλά του Χριστού έπεσε θύμα αγρίας εκμεταλλεύσεως εκ μέρους των κοσμικών ανθρώπων. Εάν, γιά παράδειγμα, εκείνη τήν εποχή η κατασκευή ενός βαρελιού μετρίου μεγέθους κόστιζε 1000 δρχ. Οι κοσμικοί, επειδή τόν ήξεραν οτι ητο απλούς καί ποτέ δέν παζάρευε, του έδιναν 50-100 δρχ καί του έλεγαν: «Αϊντε, Γέρο Έφραίμ, καλά είναι αυτά τά χρήματα». Εκείνος απαντούσε: «Ναί, ναί, καλά είναι, παιδί μου καί σ' ευχαριστώ πολύ».

Ο πατήρ Αρσένιος, πού ζούσε εκει ως δεύτερος υποτακτικός καί μέ δύο γεροντάδες στό κεφάλι του, τόν Γέροντα Εφραίμ καί τόν π. Έωσήφ, οπως μου έλεγε, έβλεπε αυτή τήν αδικία καί δυσανασχετούσε η ψυχή του. Ενω ως πίο δραστήριος καί αποφασιστικός ο π. Ιωσήφ τόν κάλεσε καί του είπε του π. Έρσενίου οτι αυτό τό εργόχειρο δέν τούς αφήνει περιθώρια γιά ησυχαστικό πρόγραμμα καί οτι ο Γέροντάς τους θά πεθάνη απο υπερκόπωση Εξ αίτίας της ασυμβίβαστης καλωσύνης καί αυτουσίας του. «Λοιπόν, πάτερ Αρσένιε, θά κάνουμε πρώτα προσευχή του είπε ο π. Έωσήφ, καί ύστερα θά ρωτήσουμε τόν Γέροντα αν συμφωνη ν' αναχωρήσουμε όλοι μαζί σέ άλλους ησυχαστικώτερους τόπους γιά ν' απαλλάξουμε κι αυτόν απ' αυτή τήν μέριμνα». Ετσι καί έκαναν.

Μετά απο λίγες ημέρες ανεκοίνωσαν τόν λογισμό τους στόν Γέροντα. Εκεινος σάν νά τόν παρακινούσε κάποια άλλη δύναμις μέσα του, δέν έφερε καμιά αντίρρησι στην επιθυμία τους. Μάλιστα, επειδή τούς αγαπούσε και έβλεπε οτι αυτό τό εργόχειρό του θά τούς στερήση των ασκητικών τους πόθων και ενατενίσεων, τούς έδωσε μέ χαρά την ευλογία του νά βρουν κατάλληλο τόπο για νά επιδοθούν στα έργα της υιοποιου προσευχής και μετανοίας.

Στήν Σκήτη του Αγίου Βασιλείου

Η Σκήτη του Αγίου Βασιλείου είναι στίς απόκρημνες κορυφές, μετά τά Κατουνάκια και δεξιά του μονοπατιού πού οδηγεί απο την Αγία Άννα προς την Λαύρα. Πλησίον του τόπου πού λέγεται «Σταυρός», απ' οπου ξεκινά άλλο μονοπάτι για την κορυφή του Αθωνος, εκει κοντά άλλο μονοπάτι προς τά δεξιά οδηγεί στην Σκήτη αυτή.

Ένα πρωινό επιβιβάζοντας τό Γεροντάκι σ' ένα μουλάρι και συγκεντρώνοντας σέ τσουβάλια τά λίγα πράγματά τους ανεχώρησαν γι' αυτή την ερημική Σκήτη. Βρήκαν έρημα ημερειπωμένα καλυβάκια, τά οποία μέ την άδεια του Δικαίου τά παρέλαβαν. Ένα μικρό κελλί τό μετέτρεψαν σέ Εκκλησάκι του Τιμίου Προδρόμου τον αρχηγό του μοναχικού πολιτεύματος. Έκαναν τίς πλέον αναγκαίες Επιδιορθώσεις στα κελλιά τους και επεδόθησαν στους ασκητικούς τους αγώνες. Διατηρούσαν πολύ στενές πνευματικές σχέσεις μέ τόν Γέροντα τους, τόν π. Εφραίμ, και συχνά τόν επεσκεπτοντο. Του εξωμολογούντο τά κρυπτά των καρδιών τους και τόν ενημέρωναν μέ τά αγώνα και τά προβλήματά τους πού είχαν απο τά πάθη τους και τίς επιθέσεις των δαιμόνων.

Ο Αγαθός εκεινος Γέροντάς τους, μετά την μετοίκησί του στ' απόκρημνα εκείνα βράχια, απαλλάχθηκε πλέον οριστικά απο τό κοπιαστικό εργόχειρο πού έκαμε στό Κελλί του Ευαγγελισμού. Εκτοτε αφιέρωσε τό υπόλοιπο της ζωής του στην πνευματική εργασία

και την αδιάλειπτη προσευχή ευχαριστώντας μέ ευγνωμοσύνη τούς □υποτακτικούς του, τούς οποίους αποκαλούσε Αγγέλους.

Η □υπερκόπωση, οι άμμετρες νηστείες, Αγρυπνίες και σκληραγωγίες κατέβαλαν τόσο τό □οστράκινο σκεύος της ψυχής του, ώστε καθημενος στό σκαμνάκι του, τόν επισκεπτόταν ο κακός κλέπτης, ο ύπνος, μέ αποτέλεσμα νά μή μπορή νά αποτελειώση τά κομποσχοίνια πού έκανε πρωτύτερα. Μέχρι τά τελευταία του δέν εννοούσε νά απουσιάση απο τίς κοινές λατρευτικές συνάξεις του Κυριακού.

Εκεινο τόν καιρό ζούσε στην σκήτη του Αγίου Βασιλείου και ο μοναχός Ματθαίος, ο οποίος κατόπιν, στην περίοδο των διαταραχών της Εκκλησίας μέ τό θέμα του ημερολογίου, κατέβηκε στην Αθήνα και έγινε Επίσκοπος και Αρχηγός της παρατάξεως των λεγομένων Ματθαϊκών. Μετά την ακολουθία της Κυριακης στην οποία παρευρίσκοντο υποχρεωτικά όλοι οι πατέρες της Σκήτης, ο μοναχός Ματθαίος τούς έκαμε και τό κυριακάτικο κήρυγμα. Κάποια ημέρα είπε: «Άδελφοί, οι ημέραι εκολοβώθησαν. . .».

Ακούοντας εκείνη την ημέρα τό κήρυγμα ο Γέροντας Εφραίμ, επέστρεψε χαρούμενος στό σπίτι και είπε στους υποτακτικούς του: «Μωρέ μπράβο στόν π. Ματθαίο σήμερα μου έλυσε την απορία. Γι' αυτό σήμερα δέν «βγάζω» πολλά κομποσχοίνια, όπως πρώτα. Εκολοβώθησαν οι ημέρες...». Και ο π. Αρσένιος του απήντησε μέ την δική του απλότητα: «Όχι, Γέροντα, δέν είναι αυτό καταβλήθηκες και ενώ θέλεις νά προσεύχεσαι, αποκοιμίσαι». Αλλά Γέροντάς του επέμενε: «Όχι, οι νύκτες έγιναν μικρότερες, το είπε ο π. Ματθαίος».

Μέσα σ' αυτή την ευλογημένη απλοϊκή ζωή πέρασε τά χρόνια του ο Γέροντάς τους. Πριν αναχωρήση για τά αθέατα κάλλη του παραδείσου, προΐδε τόν θάνατό του. Οντας προτοιμασμένος και αγιασμένος, έδωσε την ευχή του και τίς τελευταίες συμβουλές του στους δύο υποτακτικούς του κι έτσι παρέδωκε την ψυχή του στην αγκάλη του Χριστού τόν οποίον πόθησε απο την νεότητά του.

Ελεύθεροι οι δύο νεαροί Ασκητές

Ο π. Αρσένιος ως παλαιότερος στην κουρά είναι τώρα ο διάδοχος του κοιμηθέντος π. Εφραίμ και Γέροντας του επομένου μοναχού Ιωσήφ, κατά την αγιορειτική άγραφη νομοθεσία. Ἄλλά ο απλούς στον νού και την καρδιά π. Αρσένιος δέν είναι στολισμένος απο τον Θεό μέ τέτοιο χάρισμα. Τό γνώριζε ο ίδιος και τώρα πού ήλθε η ώρα του νά αναδειχθή, κατά τό ανθρώπινο, νά γίνη Γέροντας και ν' αποκτήση νέους υποτακτικούς πού θά τον υπακούουν, αρνείται αυτή την τιμή. Εκάλεσε, λοιπόν, τον π. Ιωσήφ και του είπε: «Αδελφέ, όπως γνωρίζεις, εγώ δέν μπορώ νά πάρω πρωτοβουλίες γι' αυτό, σέ παρακαλώ, ανάλαβε εσύ την ευθύνη γιά την ζωή και τά προβλήματά μας κι εγώ, σου υπόσχομαι, θά σου κάνω τελεία υπακοή».

Δέν νικήθηκε απο τον λογισμό της φιλοδοξίας, παρότι αυτοδικαίως του επεβάλλετο τώρα η θέσις του Γέροντος του Κελλίου τους. Δέν υπελόγισε την διαφορά ηλικίας 10 ετών πού είχε απο τον π. Ιωσήφ, εφ' όσον ητο μεγαλύτερος και παλαιότερος ως μεγάλος σχημος στό όρος. Προέκρινε τον νεώτερο μοναχό, διότι διέβλεπε οτι αυτός είχε περισσότερα πνευματικά και ηγετικά χαρίσματα και μόνος του τον προώθησε στην Ανάληψι του υπευθύνου έργου διακυβερνήσεως του Κελλίου και της δικης του πνευματικής προκοπής.

Ο μοναχός Ιωσήφ έδειξε κι αυτός την πρέπουσα υπακοή και ταπεινώσι στον παραδελφό και συνασκητή του ο π. Αρσένιο. Δέχθηκε νά λάβη την πρωτοβουλία γιά την επί γης διαβίωσί τους. Κατά τό γραφικόν, τοποθετήθηκε ο λύχνος επί την λυχνίαν, και φάνηκαν τά πολλά χαρίσματά του, τά οποία αξιοποίησε γιά τό καλό της ψυχής του και των νέων εκείνων, πού ήλθαν κοντά του και του υποτάχθηκαν. Ολους τούς μοναχούς της συνοδείας του τούς ονόμαζε πνευματικά του παιδιά, Ένω τό π. Αρσένιο, τον αποκαλούσε παραδελφό και συνασκητή του. Στίς συνάξεις των μοναχών του πού έκαμε συχνά, τον π. Αρσένιο τον είχε στά δεξιά του και του απένειμε τιμές Γέροντος.

Σκληροί μοναχικοί αγώνες

Ιδού ήλθε ο καιρός πού τόσα χρόνια επιθυμούσε νά έλθη ο π. Ἰωσήφ. Ηλθε ο καιρός διά Αγώνες πνευματικούς. Οπλισμένοι και οι δυό τους μέ την ευχή του κοιμηθέντος εν οσιότητι Γέροντά τους, είναι απο τώρα ελεύθεροι νά καταστρώσουν τό ασκητικό τους πρόγραμμα. Είναι ελεύθεροι και αιχμάλωτοι εν Χριστώ νά αρχίσουν την πάλη μέ τον πολυμήχανο εχθρό της σωτηρίας μας.

Εξήλθον του Κελλίου τους αναζητώντας «ως διψόσαι Ελαφοι», «ύδωρ εις ζωήν αιώνιον». Ηκουσαν οτι στην σπηλιά του οσίου Πέτρου του Αθωνίτου ασκείται ένας διορατικός και προορατικός ησυχαστής, ονόματι Δανιήλ ιερομόναχος. Ζη εκεί μέ τον υποτακτικό του, μοναχό Αντώνιο. Είναι προικισμένος μέ τό χάρισμα των δακρύων απο τό

οποιον πηγάζουν πολλά άλλα χαρίσματα. Καί πράγματι τό άγιο αυτό Γεροντάκι ητο προικισμένο μέ τό διορατικό καί προορατικό χάρισμα. Πολλές φορές χαιρετούσε άγνωστα πρόσωπα αποκαλώντας τους μέ τ' ονομά τους. Ακόμη τούς προέλεγε τί πράγματα θά τούς συμβούν στό μέλλον. Διέκρινε τούς αποκρύφους λογισμούς τους καί απαντούσε σέ απορίες πρίν νά του υποβληθούν. Αυτός επιτελούσε καθημερινά τά μεσάνυκτα τήν Θεία Λειτουργία καί δέν δεχόταν άλλους στήν ώρα της Θείας Λειτουργίας. Πολλοί άλλοι ασκητές τόν θεωρούσαν πλανεμένο, διότι προσευχόταν μόνος του στήν Εκκλησία μέ ψάλτη τόν υποτακτικό του. Άλλος ητο ο λόγος της μονώσεώς του στήν Εκκλησία. Ποταμοί δακρύν τόν περιέλουαν κατά τήν διάρκεια της Λειτουργίας. Δέν τελείωνε τήν Λειτουργία, εάν δέν αισθάνετο έντονα τήν επίσκεψη της Θείας Χάριτος.

Ο π. Αρσένιος μου είχε πει οτι κατ' εξαίρεσι αυτούς τούς δεχόταν στήν Λειτουργία. Στο τέλος, πρίν ο θεοφόρος αυτός Λειτουργός κατευθύνθη δρομαίως στό κελλάκι του, τόν καθυστερούσαν λίγο στόν διάδρομο οι δύο νεαροί Ασκητές για νά τόν συμβουλευθούν θέματα καί απορίες πού είχαν στόν αγώνα τους. Η πρώτη του κουβέντα πού συνήθιζε νά τούς λέγη ητο αυτή: «Τό λυχνάρι, λέγει η Αγία Συγκλητική, φωτίζει, αλλά στά χείλη του καίει».

Αυτός ο π. Δανιήλ είχε περιορίσει τό φαγητό του σέ ένα είδος για όλο τόν χρόνο. Ετρωγε μόνο φασόλια καί μόνο μιά φορά τήν ημέρα. Ο π. Αρσένιος ρώτησε τόν υποτακτικό του, γιατί ο Γέροντάς του τρώγει μόνο φασόλια κάθε μέρα κι εκείνος τούς είπε οτι τό Μοναστήρι της Μεγίστης Λαύρας τούς δίνει ένα τσουβάλι φασόλια τόν χρόνο ως ευλογία καί απ' αυτά συντηρούνται αποφεύγοντας πολλές βιοτικές ενασχολήσεις για νά μή παρακωλύεται τό έργο της προσευχής τους.

Ο Γέροντας Ιωσήφ ακούοντας αυτό πήγε στήν Λαύρα καί πρότεινε στους Επιτρόπους νά διακόψουν τήν αποστολή ξηρών φασολιών, διότι ο π. Δανιήλ ήδη αρρώστησε απο κοίλη εξ αίτίας αυτής της σκληρής του διαίτας. Εκτοτε οι Πατέρες του έστελναν καί άλλα αγαθά.

«Απ' αυτόν τόν ησυχαστή π. Δανιήλ καί τόν π. Καλλίνικο των Κατουνακίων, μου έλεγε ο π. Αρσένιος, παραλάβαμε τό τυπικό νά αγρυπνούμε προσευχόμενοι όλη τήν νύκτα καί νά τρώμε φαγητό αλάδωτο μιά φορά τήν ημέρα. Μόνο Σάββατο καί Κυριακή βάζαμε λίγες σταγόνες λάδι».

Όταν ρώτησα τόν π. Αρσένιο νά μου ειπή πόσο φαγητό έτρωγαν αυτοί τήν ημέρα μου ειπέ δείχνοντας μέ τήν χούφτα του, οτι ο Γέρο Δανιήλ της σπηλιάς του οσίου Πέτρου τούς είχε δώσει μέτρο φαγητού για μιά μέρα, όσο χωράει η χούφτα ενός ανθρώπου. «Κι εμείς, έλεγε ο γέρο-Αρσένιος, βάζαμε μιά χούφτα παξιμάδι καί αν βρίσκαμε καί μερικά αγριόχορτα στό δάσος τά βράζαμε καί τά τρώγαμε μέ τό παξιμάδι».

-Γέροντα πού βρίσκατε τότε τό παξιμάδι;

-Στά κοινόβια Μοναστήρια οσα ψωμιά-κομμάτια-περίσσευαν απο τήν τράπεζα των μοναχών ο φούρναρης τά έψηνε πάλι στόν φούρνο, δηλαδή τά έκανε παξιμάδι κι αυτά τά μοίραζαν στους Ασκητές του Ορους.

-Καί ητο καλό αυτό τό παξιμάδι, Γέροντα;

-Καλό-κακό, οτι μας έδιναν παίρναμε. Μερικές φορές απο τήν πολυκαιρία έπιανε καί σκουλήκια. Τό μαλακώναμε, πετούσαμε τά σκουλήκια καί τό τρώγαμε!

«Κάποια φορά, μου διηγήθηκε ο π. Αρσένιος, μ' έστειλε ο Γέροντάς μου, π. Ιωσήφ σέ κάποιο Μοναστήρι νά ζητήσω παξιμάδι. Ο φούρναρης μου έδωσε ένα ολόκληρο τσουβάλι. Του ειπα είναι πολύ δέν μπορώ νά ανεβάσω ένα ολόκληρο τσουβάλι στήν σκήτη του Αγίου Βασιλείου. Εκείνος επέμενε. Τελικά υπεχώρησα καί τό πηρα. Αλλά μαζί μέ τόν ντορβά καί άλλα μικροπράγματα, φορτίο υπεράνω των δυνάμεών μου, μέ πολλούς κόπους καί ιδρωτες τά μετέφερα στήν Σκήτη μας πεζοπορώντας. Φθάνοντας στό κελλί ανοίξαμε τό τσουβάλι καί τί νά δούμε! Ητο όλο γεμάτο σκουλήκια. Εγώ πολύ στενοχωρήθηκα καί ειπα στόν Γέροντα:

-Ο ευλογημένος , φούρναρης δέν τό έδινε καλλίτερα στά μουλάρια! Γιατί μ' πίεσε νά τό μεταφέρω τόσο ποδαρόδρομο εδώ στήν έρημο, πού ούτε μουλάρια έχουμε;

Ο π. Ιωσήφ μέ καθησύχασε λέγοντάς μου οτι δέν θά τό πετάξουμε. Αυτό μας έστειλε ο Θεός, αυτό θά φάμε. Αν είμαστε άξιοι θά μας έδινε καί καλλίτερο. -Καί τί θά κάνουμε, Γέροντα, μέ τά σκουλήκια; Ο Γέροντας σκέφθηκε αρκετά καί βρήκε τήν λύσι του προβλήματος:

-Ακουσε, θά κάνουμε τήν μονοφαγία μας αργά τό βράδυ καί έτσι δέν θά βλέπουμε οτι τρώμε καί σκουλήκια μέ τό παξιμάδι.

Ο π. Αρσένιος, τέλειος υποτακτικός σέ όλα, οπως του υποσχέθηκε στόν Γέροντά του, ούτε διανοήθηκε νά φέρη κάποια αντίρρησι. Ο λόγος του Γέροντά του ητο καί λόγος καί συμβόλαιο δικό του. Δέν είχε τήν παραμικρή αντίρρησι ή αμφιβολία οτι αυτό πού του είπε ο π. Ιωσήφ ητο λανθασμένο ή αδιάκριτο ή αυυχολόγητο, οπως θά λέγαμε εμείς σήμερα.

-Καί πως τό φάγατε, Γέροντα, δέν πάθατε τίποτε, δέν αρρωστήσατε;

-Γιά νά είμαι είλικρινής, μου είπε ο γέρο-Αρσένιος, στήν αρχή δυσκολεύθηκα, πού σκεπτόμουν οτι τώρα τρώω σκουλήκια, Αλλά αφού τό είπε ο Γέροντας! 'Αλλά μετά ο Θεός, βλέποντας τήν προαίρεσί μας, τό έκανε τόσο νόστιμο πού νομίζαμε οτι τρώγαμε γλύκισμα καί οχι χαλασμένο παξιμάδι.

Λοιπόν, έφαγαν ένα τσουβάλι παξιμάδι σκουληκιασμένο, χωρίς νά πάθουν φυσικά τίποτε. Αυτά είναι τά θαυματοργήματα της θείας Χάριτος, πού είναι καρπός της απόλυτης εμπιστοσύνης στήν Πρόνοια του Θεού!

Μιά άλλη φορά, μου έλεγε ο παππούς Αρσένιος, για νά μέ ασκήση ο Γέροντάς μου στήν ασιτία, όταν ήλθε τό βράδυ κάποιας μέρας, μου είπε:

-Αϊντε π. Αρσένιε πάμε νά παξιμαδίσουμε. Λέγε τήν ευχή πρό του φαγητού: «Φάγονται πένητες. . . ». Εγώ είπα τήν ευχή, αλλά πρίν αρχίσω νά τρώω μου είπε πάλι ο Γέροντας:

-Πάτερ Αρσένιε, ας υποθέσουμε οτι φάγαμε. Λοιπόν, λέγε τώρα τήν ευχή της ευχαριστίας». Εγώ αν καί πεινούσα, όμως χάριν της ύπακοης, σηκώθηκα καί είπα τήν προσευχή της ευχαριστίας: «Ευχαριστούμεν σοι, Χριστέ. . . ». Ναί, αλλά τό ίδιο επαναλήφθηκε άλλες τρεις- τέσσερεις βραδυές. Τήν τετάρτη ημέρα εξαντλήθηκα. Νά σημειώσω καί το ότι όλη τήν ημέρα έκανα εργόχειρο καί τήν νύκτα αγρυπνία τελείως νηστικός. Τότε είπα στόν Γέροντα οτι δέν αντέχω άλλο τήν ασιτία τί νά κάνω;

-Ε, απόψε ας φάμε, μου απάντησε ο Γέροντας.

Τόση ευλάβεια καί υπακοή είχε ο μακαριστός π. Αρσένιος στόν Γέροντά του, ώστε κάτω απο τό προσκέφαλό του, μετά τήν κοίμησι του Γέροντά του, είχε τήν φωτογραφία του. Όποιος τόν ρωτούσε ποιός είναι αυτός στήν φωτογραφία, του έλεγε: «Μ' αυτόν τόν Γέροντα ζήσαμε μαζί σαράντα χρόνια. Περπατούσαμε παντού ξυπόλυτοι είτε ητο καλοκαίρι είτε χειμώνας».

Από ελάχιστες μαρτυρίες υπάρχει παράδοσις οτι στό Αγιον Ορος ζούν επτά ή δώδεκα ασκητές, οι οποιοι σπάνια εμφανίζονται. Κατοικούν σέ άβατους καί ερημικούς τόπους καί οτι μερικοί άνθρωποι τούς έχουν δει.

Μιά νύκτα στήν σκήτη του Αγίου Βασιλείου κτύπησαν έκτακτα οι καμπάνες του Κυριακού. Οχι για νά προσημάνουν κάποια γιορτή ή τήν άφιξι κάποιου επισήμου προσώπου, αλλά για κάτι τό απροσδόκητο. Τό προηγούμενο βράδυ τό χιόνι είχε φθάσει στό μισό περίπου μέτρο. Από τήν Αγία Άννα, οπου ευρίσκοντο οι δύο ασκητές μας έπρεπε νά επιστρέψουν στό κελλί τους, στήν Σκήτη τους, αλλά πως νά ξεκινήσουν; Τό χιόνι έπεφτε συνεχώς κι αυτοί ξυπόλυτοι, Αλλ' όμως έπρεπε νά επιστρέψουν. Η άποφασις πάρθηκε απο τούς δυό τους αστραπιαία αφήνοντας τήν ζωή τους στά χέρια του Θεού καί της Αειπαρθένου Μαρίας καί Ηγουμένης του Ορους. Μέ τό νύκτωμα έφθασαν στήν Σκήτη τους περπατώντας ξυπόλυτοι μέσα στά χιόνια. Κάποιος απο τούς μοναχούς είδε αγνάρια απο γυμνά πόδια ανθρώπων. Είδοποίησε καί τούς άλλους. Κτύπησαν τήν καμπάνα νά

συγκεντρωθούν οι πατέρες για να ψάξουν να βρουν τους αθέατους γυμνούς ασκητές του Αθω. Ακολουθώντας τα αγνάρια ήλθαν στα κελλιά των νεαρών ασκητών. Τους κτύπησαν την πόρτα.

-Ποιοί είναι οι γυμνοί ασκητές;

-Ποιοί ασκητές;

-Μή τους κρύβετε, πατέρες. Νά Απ' δω πέρασαν. Δέν βλέπετε έξω τα αγνάρια απο τα γυμνά τους πόδια;

Ο π. Αρσένιος τούς είπε: -Βρέ, Πατέρες, Εμεις περπατήσαμε. Δέν υπάρχουν εδώ γυμνοί ασκητές.

Αυτοί μέ κανένα τρόπο να μας πιστεΰσουν.

-Δέν είσαστε εσείς. Υπάρχουν γυμνοί ασκητές στό Ορος.

Είδαμε και πάθαμε να πείσουμε τους Πατέρες της Σκήτης μας οτι δέν πέρασαν απο τό κελλί μας οι άορατοι και άσαρκοι ασκητές του Αθω.

Τό θαυμαστό είναι οτι, ενώ βάδισαν γυμνόποδες Επί 3-4 μέρες μέσα στα χιόνια δέν έπαθαν ούτε κρουπαγήματα ούτε άλλες σωματικές κακώσεις. Η θεία Χάρις τούς διεφύλαττε αβλαβείς.

Κι αυτό τους συνέβαινε πολλές φορές, διότι για πολλά χρόνια, έλεγε ο παππούς, τα πόδια μας δέν είδαν παπούτσι. Ολόκληρο τόν χειμώνα, μέσα σ' εκείνο τό τσουχτερό κρύο, πού κατέβαινε απο τόν παγωμένο αΑθωνα ούτε θερμάστρα δέν χρησιμοποιούσαμε. Συχνά ανεβαίναμε τόν χειμώνα στό Κάθισμα της Παναγίας του Αθωνος και περνούσαμε τίς νύκτες προσευχόμενοι και μετανίζοντες μέχρι τα ξημερώματα.

Κάποια βραδυά, οπως μου διηγήθηκε ο Παππούς, έφθασαν στό εκκλησάκι της Παναγίας εξαντλημένοι, μετά απο οδοιπορία πολλων ωρών πάνω στο παγωμένο χιόνι. Η Παναγία τούς είχε επιφυλάξη μιά εκπληξι. Δύο ολόφρεσκα μήλα μοσχοβολούσαν κρεμασμένα μπροστά στην θεομητορική της Εικόνα. Ο Γέρο Ιωσήφ βλέποντας τα μήλα στην Εικόνα, είπε στον π. Αρσένιο: «Πάτερ Αρσένιε, αυτά τα μηλα, δέν ξέρουμε αν κάποιος τα έφερε και τα κρέμασε μπροστά στην εικόνα της Παναγίας μας. Σίγουρα είναι δωρο δικό της για να στηριχθούμε».

Τα έφαγαν, αλλά την γλυκύτητά τους δέν μπορούσαν να την περιγράψουν σε άλλους. Αυτό συνέβη τέλη Φεβρουαρίου και η απορία τους ητο προφανής: Που βρέθηκαν τέτοιο καιρό αυτά τα ευωδιαστά μήλα; Κατάλαβαν οτι η Παναγία τούς έδωσε ένα κέρασμα απο τόν Κήπο του παραδείσου.

«Μιά άλλη φορά, μου έλεγε ο Γέρο-Αρσένιος, φθάσαμε στό εκκλησάκι της Παναγίας μας, αλλά τόση πολλή ητο η ομίχλη πού δέν βλέπαμε καθόλου μπροστά μας. Τότε ο Γέροντάς μου π. Ιωσήφ, έκρινε σκοπιμώτερο ν' αγρυπνήσουμε εκεί πού φθάσαμε μέχρι να ξημερώση. Υπήρχε ο φόβος, αν συνεχίζαμε την πορεία μας, να πέσουμε σε γκρεμούς ή να γλυστρήσουμε και σκοτωθούμε. Αρχίσαμε κανονικά την αγρυπνία μας με τα κομποσχοίνια μας, σαν να βρισκόμασταν στα κελλιά μας. Μόλις ξημέρωσε, τί να δούμε. Είμασταν έξω απο την πόρτα της εκκλησούλας της Παναγίας μας. Μπήκαμε μέσα και την ευχαριστήσαμε πού μας δυνάμωσε».

Ζούσαν με τέτοια περιφρόνησι προς τό σώμα τους οι δύο αυτοί ασκητές ώστε, απο τότε πού έφυγαν απο τόν κόσμο, δέν τό έπλυναν, εκτός απο την πρωινή νίσι του προσώπου τους. Είχαν αρνηθή τελείως τόν εαυτό τους και ζούσαν μόνο για τόν Χριστό. Οι κοπιαστικές εργασίες και οδοιπορείες τους, οι χιλιάδες νυκτερινές μετάνοιές τους, τό ανεβοκατέβασμα στα απόκρημνα βράχια της σκήτης του Αγίου Βασιλείου τούς είχαν γρανιτώσει την θέλησι και τό φρόνημά τους ητο ηρωϊκό και ασυγκατάβατο. Ο ίδρωτας έτρεχε «ποτάμι» στό κορμί τους, αλλά αυτοί σπανίως άλλαζαν φανέλλα. Στέγνωσαν πάνω τους. Όταν μετά απο μερικούς μήνες άλλαζαν φανέλλα, τό χρώμα της ητο μαυροκόκκινο. Ητο μαύρο απο την πολυκαιρία και αλουσία και κόκκινο απο τό πλήθος των κοριών, ψειρών και ψύλλων πού τούς κατέτρωγαν κι αυτοί σκότωναν τα αιμοδιψη αυτά ζωίφια με την βοήθεια κάποιου ξύλου πού είχε την μορφή κουτάλας.

Μιά άλλη φορά, τούς συνέβη τό ίδιο περιστατικό μέ τίς ίδιες καιρικές σύνθηκες. Ο Πανάγαθος Κύριός μας πού πάνσοφα καί ποιμαντικά διακονεί τήν αιώνια σωτηρία μας, θέλησε νά τούς δοκιμάση. Εν μέσω του χιονισμένου μονοπατιού πού έπρεπε νά τό διανύσουν απο τήν Αγία Αννα πρός τήν Καλύβη τους, αίσθάνθηκαν τό κρύο πιά τσουχτερό καί τό χιόνι απειλητικά νά τούς συμπεριφέρεται. Δέν μπορούσαν νά συνεχίσουν τήν πορεία τους. Τό πιά σημαντικό ητο οτι πεζοπορούσαν φορτωμένοι. Οι δυνάμεις τούς εγκατέλειπαν. Ο Γέροντας δέν έχασε καιρό. Μέ τήν δυνατή πίστι του, πού θά μπορούσε καί όρη νά μετακινή, είπε στόν υποτακτικό του, τόν Αγαθώτατο π. Αρσένιο:

-Πάτερ Αρσένιε, η «μηχανή» μας αδυνάτισε. Θά σταθούμε εδώ καί θ' αρχίσουμε τώρα τήν προσευχή καί τίς μετάνοιες. Ετσι θά ζεσταθούμε πνευματικά καί σωματικά καί θά συνεχίσουμε τόν δρόμο μας.

Ετίναξαν τά χιόνια απο τά πεπαλαιωμένα ρούχα τους. Αντί γιά νερό έφαγαν λίγο χιόνι. Αφησαν κάτω τίς αποσκευές τους καί άρχισαν τίς γονυκλισίες καί τήν προσευχή. Γρήγορα, μέ τήν θεία βοήθεια αναθερμάνθηκε η «μηχανή» τους καί συνέχισαν τόν ανήφορο κατευθυνόμενοι πρός τήν Σκήτη τους.

Στίς μεγάλες πανηγύρεις των Αγιορείτικων Μονών συγκεντρώνονται μοναχοί απ' όλες τίς περιοχές του Αγίου Ορους: Κοινοβιάτες, σκητιώτες, κελλιώτες, ασκητές. Ακόμη καί πολλοί προσκυνητές απο τόν κόσμο, ιδιαίτερα απο τήν γειτονική Χαλκιδική καί τήν Μακεδονία. Προπαντός γιά τούς ερημίτες μοναχούς η ημέρα εκείνη, εκτός απο τήν μεγαλόπρεπη τιμή το εορταζόμενου Αγίου, στήν οποία συμμετέχουν αποβραδís καί μέ τό κουμποσκοίνι στό χέρι τους, λαμβάνουν καί τίς «ευλογίες» της Μονης. Μετά τήν πανηγυρική τράπεζα, στήν οποία προσφέρεται ως επίσημο φαγητό ψάρι, καί παρακάθηνται όλοι οι πανηγυριστές, πατέρες καί αδελφοί, προσφέρονται ιδιαίτερα στους Ασκητές: Ψωμί καί παξιμάδι, όσπρια, λαχανικά καί φρούτα.

Κάποια φορά, λοιπόν, μετέβησαν σέ μιá τέτοια πανήγυρι καί η δυάς των ασκητών του Αγίου Βασιλείου. Ηλθε η ώρα της τράπεζας καί έμπαιναν μέσα πρωτα οι Πατέρες-αντιπρόσωποι των Μονών, οι άλλοι μοναχοί, οι λαϊκοί Χριστιανοί γιά ν' ακολουθήσουν στό τέλος ο Επίσκοπος ή ο ηγούμενος μέ τήν συνοδεία τους, πού είχαν προσκληθη γιά τήν τέλεσι της Πανηγύρεως. Ανάμεσα στους απλοϊκούς μοναχούς συμπορεύοντο καί οι δύο Ασκητές μας μέ τήν ίδια πάντα περιβολή: Ρούχα μπαλωμένα, σκουφιά απο τήν πολυκαιρία ξεβαμένα καί άπλυτα καί χωρίς παπούτσια στά πόδια τους.

Πού πάτε εσείς ζυπόλυτοι; Γυρίστε πίσω.

Ο π. Αρσένιος, μου έλεγε, οτι τούς έδιωξε αυτός ο μοναχός σάν νά ηταν σκυλιά. Αλλά κι αυτοί δέν του απάντησαν τίποτε. Μέ κλειστό τό στόμα γύρισαν πίσω, ενώ οι υπόλοιποι έμπαιναν στήν τράπεζα γιά τό φαγητό. Εκείνη τήν στιγμή τούς πλησίασε κάποιος άγνωστος μοναχός, πού δέν μπηκε στήν τράπεζα εξ αίτίας τους. Τούς παρηγόρησε καί τούς πήγε σ' ένα δωμάτιο. Εκει τούς έβαλε φαγητό καί ο,τι άλλο είχε η τράπεζα γιά τούς άλλους.

Όταν ευρισκόταν τά τελευταία του χρόνια στήν Μονή Διονυσίου συχνά-πυκνά τόν επεσκέπτοντο οι νεότεροι Πατέρες νά τόν ρωτήσουν κάτι γιά τόν αγώνα τους ή νά μάθουν κάτι απο τά δικά του αγωνίσματα πού έκαμε απο τήν νεότητά του.

Κάποια φορά ένα καλογέρι πηγε καί του είπε:

-Γέροντα, έκαμα τίς μετάνοιές μου τώρα καί αισθάνθηκα υπερκόπωςι.

Χαμογέλασε ο παππούς καί τόν ρώτησε:

-Πόσες μετάνοιες έκαμες καί κουράσθηκες;

-Εκαμα 150.

Πέρασα μετά απο λίγο στό κελλί του κι εκείνος θαυμάζοντας μου έλεγε: «Μωρέ πρίν απο λίγο πέρασε απ' δω ο π. Κ. καί μου είπε οτι έκανε 150 μετάνοιες κι έπαθε υπερκόπωςι. Τότε βρηκα τήν ευκαιρία καί τόν ρώτησα:

-Εσεις, Γέροντα, πόσες μετάνοιες κάνατε στά νειάτα σας;

-Εμεις, όταν είμασταν νέοι, κάναμε με τον Γέροντά μου κάθε βράδυ μέχρι 3000 μετάνοιες. Τήν προσευχή μας τήν κάναμε με κομποσχοίνι και σε κάθε ευχή κάναμε και τό σημείο του Σταυρού. Κάποτε απο τήν κούρασι με πονούσε η πλάτη μου, επειδή σήκωνα τό χέρι μου κάθε φορά νά κάνω τόν σταυρό μου. Τότε ο Γέροντάς μου έδωσε ευλογία νά προσεύχωμαι, χωρίς νά κάνω και τό σημείο του σταυρού εκτός απο τά κομποσχοίνια του καθημερινού Κανόνος.

-Γέροντα, πέστε μας πως αγωνιστήκατε απο τήν νεότητά σας; Εχουμε ανάγκη της βοήθειας σας και των συμβουλών σας.

-Μετά τήν κοίμησι του Γέροντός μας, του π. Εφραίμ, αγωνιζόμασταν αλλά ο καθένας ξεχωριστά. Εδοκιμάσαμε με τήν πρωτοβουλία του Γέροντά μου, του π. Ιωσήφ, όλους τούς τρόπους της ασκήσεως πού περιγράφουν οι όσιοι και θεοφόροι Πατέρες μας στά συγγραμμάτα τους. Για πολλά χρόνια δέν ξαπλώναμε για ύπνο στό κρεβάτι, αλλά στό πάτωμα. Κατά τήν ώρα της προσευχής ερχόταν κάποια στιγμή και ο ανεπιθύμητος και απαιτητικός επισκέπτης, ο ύπνος. Αρχίζαμε τίς αγρυπνίες μας με τήν δύσι του ηλίου και τελειώναμε τό πρωί με τήν Ανατολή του. Κατά τήν διάρκεια της νύκτας, όταν κουραζόμασταν απο τήν ορθοστασία, καθόμασταν λίγο στό στασίδι ή στό σκαμνάκι μας για νά πληρώσουμε «τόν φορολόγο». Ετσι έλεγε τόν ύπνο ο μακάριος Γέροντας.

«Για πολλά χρόνια, έλεγε ο Γέρο-Αρσένιος αυτός ητο ο ύπνος μας. Μόνο λίγη ξεκούρασι στό σκαμνί. Κρεβάτι τό σώμα μας δέν είχε γνωρίσει. Ελα όμως πού έστειλε ο Θεός τίς Μοναχές νά μας διορθώσουν. Βγήκε κάποτε ο Γέρο-Ιωσήφ σ' ένα γυναικείο Μοναστήρι για πνευματική βοήθεια, Επειδή συχνά τόν προσκαλούσαν. Κι εκεί δέν άλλαζε τό ασκητικό τυπικό του. Οι μοναχές του έστρωναν τό κρεβάτι κι αυτός ούτε ακουμπούσε. Επήγαιναν τό πρωί νά καθαρίσουν τό δωμάτιο και να στρώσουν τίς κουβέρτες και τό κρεβάτι του ητο ανέπαφο. Τό είπαν στην ηγουμένη. Εκείνη με ύφος αυστηρό τόν ρώτησε:

-Ξέρεις νά κάνης υπακοή;

-Ναί, Γερόντισσα, ξέρω.

-Λοιπόν απο σήμερα, χάριν της υπακοής, θά ξαπλώνης στό κρεβάτι.

Δυσκολεύθηκε ο Γέροντας στην υπακοή αυτή.

Δέν μπορούσε νά κόψη μιá συνήθεια πού τήν εφήρμοζε επί τόσα χρόνια. Αλλά και πάλιν θυμόταν τά λόγια του Προφήτου Σαμουήλ πού έλεγε πρós τόν Σαούλ οτι «η υπακοή κάλλιον υπέρ τήν θυσίαν»

Τότε για πρώτη φορά ξάπλωσε σε κρεβάτι και, όταν ξύπνησε, αίσθανόταν τόσο ευχάριστα και ξεκούραστα, ώστε προσευχήθηκε με πολλή άνεσι εκείνο τό πρωί. Μάλιστα ευχαριστούσε τήν ηγουμένη πού του έκοψε τό θέλημα και τόν διώρθωσε. «Από τότε καθιερώσαμε νά ξαπλώνουμε και μερικές ώρες σ' ένα ξύλινο κρεβάτι, έλεγε ο Γέρο Αρσένιος».

Ο Γέροντάς του, ο αείμνηστος π. Ιωσήφ, μας άφησε πολύτιμη πνευματική κληρονομιά, τίς Επιστολές του. Σε πολλές απ' αυτές αυτοβιογραφείται με πνεύμα ταπεινώσεως και διδασκαλίας. Σε μερικές απ' αυτές αναφέρεται στους ασκητικούς τους αγώνες πού έκαναν με τόν π. Αρσένιο. Ιδού τί γράφει στην επιστολή 25 για νά εννοήσουμε τήν υπερβολική βία πού είχαν στην προσευχή.

«Εγώ είδον αυτόν τόν Αδελφόν (τόν π. Αρσένιον), όπου, όταν ητο νέος 28-30 χρόνων, εξ ώρας κατέβαζε τόν νούν του εις τήν καρδίαν και δέν τόν εσυγχώρει νά βγη έξω, απο τās εννέα τό απογευμα εως τρεις τήν νύκτα. . . . και εγένετο μούσκεμα στόν ιδρωτα και κατόπιν εγείρετο, εργαζόμενος τά υπόλοιπα χρέη. . . ».

Για νά γίνη περισσότερο κατανοητό τό μέγεθος των ασκητικών αγώνων και κόπων τους, θά παραθέσουμε εδώ ένα μικρό απόσπασμα απο τήν 43ην Επιστολήν του Γέροντος Ιωσήφ. Επειδή κοινοί με τόν π. Αρσένιο ήσαν οι Αγώνες, κοινοί ήσαν και οι πειρασμοί, αλλά και τά στεφάνια!

«Οκτώ έτη είς τήν αρχήν εμαχησάμην μέ τά πάθη τά σαρκικά. Δέν εκοιμήθην επί πλευρόν, αλλά όρθιος ή καθήμενος. Εδερόμην δίσ και τρίς τήν ημέραν, οίμώζων (□δυρόμενος) διά νά μέ λυπηθή ο Θεός, νά πάρη τόν πόλεμον μέχρως ότου ελέησέ με ο Πανοικτίρμων και ήρε (σήκωσε, κατέπαυσε) τήν μανίαν του σατανά.

Είς ολας τάς νύκτας τάγματα δαιμόνων μέ ξύλα, τσεκούρια και οτι άλλο φθοροποιόν μανιωδώς μέ βασάνιζαν είς όλα οκτώ έτη! Άλλος τραβούσε τά μικρά μου γενάκια, άλλος τά μαλλιά μου, τά πόδια, τά χέρια και παν είδος βασάνων! Ολοι φώναζον: «Πνίξετέ τον! Σκότωμα! Και μόνο διά του ονόματος του Χριστού και της Παναγίας μας εγένοντο άφαντοι. . .» (Έπιστ. 19).

« Ημείς εδω, αδελφοί, τήν νύκτα διόλου δέν κοιμούμεθα. Δι' ολον τόν κόσμον ολην τήν νύκτα ευχόμεθα. . .».

Είδον γάρ Αληθώς Αδελφόν (Εννοεί ασφαλώς τόν εαυτόν του), όπου ήλθεν είς έκστασιν εν νυκτί πανσελήνω, εν βαθυτάτη ερημία. . .» . Είς τήν θύραν ίστατο η Κυρία μας Θεοτόκος. . . βαστάζουσα ως χιόνα τό χιονόλευκο Βρέφος. Και αφού πλησίασεν εκείνος ο αδελφός, Εκείνη τόν Ενηγκαλίστη, ως γνήσιον τέκνον και τόν κατεφίλησεν. . . τόν γέμισεν Αρρητον ευωδιαν. . .». (Επιστ. 43).

Οι παραπάνω ζωντανές μαρτυρίες, νομίζω, αρκούν, νά μας δείξουν σέ τί ασκητικά αθλήματα παρέδωσαν τούς εαυτούς τους οι δύο αυτοί ασκητές ερημίτες.

Ο Γέρο-Αρσένιος μου έλεγε «ότι πολλοί νέοι και μοναχοί απο άλλα μέρη άρχοντο νά μας γνωρίσουν και νά δοκιμάσουν τήν αντοχή τους σ' αυτό του είδους τά αγωνίσματα. Εθαύμαζαν, □ωφελούντο πολύ, αλλά δέν μπορούσαν νά μας ακολουθήσουν. Επήγαιναν σέ άλλα μέρη, όπου θά έβρισκαν και κάποια ανθρώπινη παρηγοριά». Ωστόσο παρέμεινε μαζί μας ο π. Ιωάννης πού τόν έκαμε και μοναχό ο Γέροντας και τόν άφησε στό καλύβι, οταν εμείς φύγαμε απο τό Αγιο Βασίλειο. Ο επόμενος πού ήλθε στήν συνοδεία μας ητο ο αδελφός του Γέροντός μου, τόν οποιον έκανε κι αυτόν μοναχό και τόν ονόμασε Αθανάσιο.

Αφ' ότου ήλθε κοντά μας ο π. Αθανάσιος, ανέλαβε αυτός τίς εξωτερικές εργασίες και εμείς κάναμε τό εργόχειρο, σκαλιστά σταυρουδάκια. Αυτά τά έπαιρνε ο π. Αθανάσιος και τά πωλούσε η τά έδινε στά Μοναστήρια λαμβάνοντας απο κει διάφορα τρόφιμα πού είχαμε ανάγκη.

Πρέπει νά ομολογήσουμε οτι τέτοιου είδους ασκητικά αγωνίσματα δέν είναι εφικτό νά γίνονται απο τόν οποιονδήποτε, παρά τήν καλή του προαίρεσι, οταν απουσιάζουν η σωματική υγεία η ακμαιοτής και αντοχή. Στούς δύο αυτούς ασκητές μας είχαμ δοθη απο τήν Θεία Πρόνοια και οι σωματικές προϋποθέσεις και ο ένθεος ζήλος. Γι' αυτό μέχρι τέλους σχεδόν της ζωής τους κράτησαν τήν ασκητική αυτή τάξι και αξιώθησαν πολλής χάριτος και μεγάλων χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος. Ενω εμείς οι νεώτεροι δέν θά πρέπει νά απελπιζόμεθα, διότι δέν μπορούμε νά φθάσουμε στά δικά τους μέτρα και παλαιίσματα. Σύμφωνα μέ τούς Πατέρες μείζων των αρετών είναι η διάκρισις.

Στίς συζητήσεις πού είχα μαζί μέ τόν Γέρο-Αρσένιο φαινόταν η βαθειά του ταπεινώσις και απλότης. Πάντοτε αρεσκόταν νά εγκωμιάζη τόν Γέροντά του και νά υποβιβάζη τόν εαυτό του. Μου έλεγε: «Μή κυττάζης Εμένα! Ο Γέροντάς μου είχε μεγάλη κατάστασι. Πολύ συχνά ηρπάζετο τό πνεύμα του σέ θεωρίες. Ακόμη και σέ έκστασι είχε έλθει μερικές φορές! Εγώ όμως, επειδή δέν είχα τέτοια προκοπή, έκαμα παραπάνω σωματικούς κόπους τήν νύκτα αγρυπνία, μετάνοιες και τήν ημέρα δουλειά. Ζούσαμε σέ κατσαβραχα, πού □υπήρχε κίνδυνος νά έπεφταν στό κεφάλι μας. Επρεπε κάποιος να φτιάξη τά πεζούλια, νά επιδιορθώση τό σπίτι, τόν μαντρότειχο, τό μονοπάτι. . .»

-Εκεί ψηλά πού μένατε ο παππούς που βρίσκατε τό νερό;

-Τό βρόχινο νερό τό συγκεντρώναμε μέ λούκια σέ μιά στέρνα, αλλά που νά μας φτάση αυτό! Αναγκαζόμουν νά κουβαλώ νερό απο μακριά μ' ένα βαρέλι, πού τό έβαζα στην πλάτη, για νά φτιάξουμε λάσπη νά κάνουμε τίς επιδιορθώσεις. Κάποια ημέρα μέ

λυπήθηκε ο Γέροντας και είπε στην Παναγία μας: **«Κανόνισε, Παναγία μου λίγο νερό, γιατί πολύ κοπιάζει ο π. Αρσένιος»**. Την ίδια στιγμή άκουσε απο τόν διπλανό βράχο κάτι νά τρέχη, σάν σταλαγματιές. Πλησιάσαμε και είδαμε οτι ο βράχος «είχε εδρώσει» και άρχισε νά τρέχη λίγο νερό. Εκει, απο τότε βάζαμε μιά λεκάνη και τό μαζεύαμε. Και μας έφτανε. Από τότε πλέον δέν έτρεχα μακριά νά κουβαλήσω νερό μέ τό βαρέλι στην πλάτη μου».

-Πως μεταφέρατε τά διάφορα πράγματά σας απο την παραλία, παππού;

-Εμεις δέν είχαμε μουλάρι, ενω μερικά άλλα σπίτια είχαν. Κατέβαινα εγώ συχνά στό λιμάνι των Κατουνακίων και φορτωνόμουν στην πλάτη μου, οχι μόνο τά δικά μας πράγματα, αλλά και άλλων Πατέρων της Σκήτης μας.

-Και πως ανέβαινες τόν ανήφορο, ενώ ασουν νηστικός και εξαντλημένος από την καθημερινή αγρυπνία;

(Ο απότομος ανήφορος είχε υψόμετρο περίπου 1500 μέτρα απο την θάλασσα, ενώ τό φορτίο του έφθανε ενίοτε τά 70-80 κιλά).

-Επικαλούμην την ευχή του Γέροντά μου και ανέβαινα, χωρίς νά τό καταλάβω!

Κάποια φορά ο Γέροντάς μου βγήκε έξω στον κόσμο, διότι τόν προσκαλούσαν απο διάφορα μοναστήρια για ψυχική τους ωφέλεια. Μου είπε πριν αναχωρήση: «Πάτερ Αρσένιε, όταν ακούσης τό κορνάρισμα του καϊκιού νά ξέρης οτι έρχομαι. Νά κατέβης στην παραλία νά μέ βοηθήσης νά μεταφέρουμε τά πράγματα. Περίπου σέ 15 ημέρες θά επιστρέψω». Φεύγοντας ο Γέροντας, είπα εγώ στον εαυτό μου: «Τώρα, Αρσένιε, πού έφυγε ο Γέροντας, κάνε λίγο άγωνα παραπάνω». Ετσι, εκτός απο την καθημερινή μου αγρυπνία, έμεινα νηστικός επί μιά βδομάδα. Στο τέλος εκείνης της βδομάδος άκουσα τό κορνάρισμα του καϊκιού. Χωρίς νά φάω κάτι, κατέβηκα στην παραλία. Φορτώθηκα στην πλάτη μου ο, τι έφερε ο Γέροντας απο τόν κόσμο και ανέβηκα σάν πουλάκι στην Σκήτη μας. Εμεις τότε είχαμε γερή κρασι, ενώ η σημερινή γενεά είναι ψεύτικη».

- Όταν έβγαине ο Γέροντας στόν κόσμο δέν έπαιρνε καί σένα μαζί του;

Μιά φορά μέ πήρε, όταν ήθελε νά γνωρίση τόν Γέροντα Ιερώνυμο της Αιγίνης καί τήν ἀδελφή μου, τήν μοναχή Ευπραξία, η οποία υπηρετούσε τόν Γέροντά της μέχρι τά τέλη του βίου του. Συνωμίλησαν οι δύο Γεροντάδες καί, όπως μου εἶπε η ἀδελφή μου, ο π. Ιερώνυμος ἔμεινε εκστατικός ἀπο ὅσα ἀκούσε ἀπο τό θεοφόρο καί ἁγιασμένο στόμα του Γέροντά μου. Ἀπό τότε τόν ἐκτιμούσε καί τόν εἶχε σέ μεγάλη εὐλάβεια.

Μιά ἄλλη φορά ήμουν μόνος στό κελλί μας, διότι ο Γέροντάς μου βρισκόταν ἔξω. Κάποιος προσκυνητής ἀπο τόν Πειραιά ήλθε στήν Σκήτη μας. Ἐχασε τόν δρόμο καί ἀντί νά πάη στό Κυριακό, ήλθε στήν Καλύβη μας. Τόν φιλοξένησα μέ ο, τι εἶχα καί του πρότεινα νά διανυκτερεύση στό κελλί μας. Εκείνος, βλέποντας τήν ερημιά, τά γύρω βράχια, τήν ξηρασία του τόπου καί τό ἀπαράκλητον της ζωής μας, σαστισμένος καί ταραγμένος μου εἶπε:

-Πως μπορεῖς, πάτερ, καί μένεις σ'αυτά ἐδῶ τά βράχια; Ἐγώ δέν θά μπορούσα νά μείνω οὔτε δεμένος. Κι Ἄν μ' ἔδενες, θά ἔκοβα τό σχοινί καί θά ἔφευγα.

-Κι Εσύ που μένεις;

-Μένω στόν Πειραιά.

Κι Ἐγώ, του ἀπήντησα, ἀν μέ δέσης στόν Πειραιά, θά κόψω τό σχοινί καί θά ἔλθω ἐδῶ.

Καί συνέχισε ο παππούς μέ τήν γραφική του ἀπλότητα νά μου διηγείται ἕνα ἄλλο περιστατικό πού εἶχε σχέσι μέ κάποιον λαϊκό προσκυνητή. «Ἦλθε ἕνας προσκυνητής στό Καλύβη μας καί ο Γέροντας τήν νύκτα τόν ἔβαλε νά κοιμηθῆ στό δικό του κρεβάτι, ἐνῶ ο ἴδιος ἀγρυπνοῦσε ὅλη ἐκείνη τήν βραδυά μέσα στήν Ἐκκλησία. Μεσάνυκτα ἀκούσαμε τίς φωνές του. Τρέξαμε κοντά του καί ἐκείνος ἀπο τόν φόβο του δέν μπορούσε οὔτε νά μας μιλήση. Ἐτρεμε ὀλόκληρος. Ἐπесе στά πόδια μας καί μέ κλάμματα μας εἶπε ὅτι ἦλθαν οἱ δαίμονες καί τόν ἔσπασαν στό ξύλο.

-Παρτε με ἀπο ὄδω. Πηγαίνετέ με στήν Ἁγία Ἄννα. Θά μέ σκοτώσουν οἱ δαίμονες.

Ὁ Γέροντας προσπάθησε νά τόν καθησυχάση καί του ἐξήγησε ὅτι λάθος ἔγινε. Ἄλλον ήθελαν νά κτυπήσουν οἱ δαίμονες καί ἄλλον ἄρπαξαν καί ξυλοκόπησαν.

-Ἐμένα του εἶπε, κάθε βράδυ μέ κτυποῦν οἱ δαίμονες ἀνελέητα, ἀλλά ἀπόψε κατά λάθος κτύπησαν ἐσένα. Μή φοβάσαι, δέν θά σέ κτυπήσουν πάλι».

Αυτός δέν τολμούσε πάλι νά μπη σ'αυτό τό κελλί, τήν παλαίστρα του Γέροντα. Μας ἀνάγκασε καί τόν μεταφέραμε συνοδεύοντάς τον τά μεσάνυκτα στήν Ἁγία Ἄννα.

-Εἶναι ἀλήθεια, παππού ὅτι σας κτυπούσαν οἱ δαίμονες;

-Στά πρώτα χρόνια της ἀσκητικής μας ζωής μας κτυπούσαν καί τούς δύο οἱ δαίμονες. Προπαντός κτυπούσαν τόν Γέροντα, ο οποίος ἀγωνιζόταν περισσότερο καί τούς ἔκαιγε μέ τήν προσευχή του. Ἐμένα μέ κτυπούσαν λιγώτερο, διότι, ἀφ' ἐνός δέν ήμουν στήν πνευματική κατάστασι του Γέροντά μου καί ἀφ' ἐτέρου ήμουν ὑποτακτικός. Ὁ ὑποτακτικός πού κάνει σωστή ὑπακοή καί ἐξομολογεῖται εὐκρινά καί τακτικά τούς λογισμούς του, δέν ἔχουν δικαίωμα νά τόν βασανίσουν οἱ δαίμονες, διότι τόν σκεπάζει η εὐλογία του Γέροντά του. Μποροῦν ὅμως οἱ δαίμονες νά τόν πείσουν νά μή ἐξομολογήται

τούς λογισμούς του και μ' αυτό τόν τρόπο είναι ευκολο νά τόν πλανήσουν και νά τόν βγάλουν απο τήν υπακοή.

Ενα τέτοιο περιστατικό μοναχού πού έκρυβε τούς λογισμούς του συνέβη στήν συνοδεία μας:

Όπως είπαμε, ήλθε και κοινοβίασε μαζί μας ο μοναχός π. Ιωάννης. Του συνέβη ένας μεγάλος πειρασμός και, ενώ τακτικά εξομολογείτο στον Γέροντα, ξαφνικά κλείστηκε στον εαυτό του κι αρνείτο να εξομολογηθεί τούς λογισμούς του. Αυτό τό είδε ο Γέροντας και μιά φωνή μέσα του τόν παρεκίνησε να τόν καλέσει διότι κινδυνεύει. Τότε ο Γέροντας τόν φώναξε και τόν ρώτησε:

-Πως πας, πάτερ 'Ιωάννη;

-Μέ τήν ευχή σου, καλά, πολύ καλά Γέροντα.

-Δέν έχεις κάποιο λογισμό να εξομολογηθείς;

-Όχι, όχι, είμαι πολύ καλά.

Τό πρωί αμέσως τόν φώναξε και του είπε αυστηρά:

-Θέλω να μου εξομολογηθείς τούς λογισμούς σου.

-Μας σας είπα δέν έχω τίποτε, Γέροντα.

-Δέν θα φύγεις απ' δω, μέχρις οτου ανοίξεις τήν καρδιά σου.

Αναγκάστηκε λοιπόν ο π. Ιωάννης, αφού τόν «στρίμωξε» ο Γέροντας και δειλά-δειλά άρχισε να λέγει:

-Ευλόγησον, Γέροντα, αλλά δέν έχω εντολή απο τόν Αγγελό μου να είπω τίποτε σε κανέναν. Μέ τήν ευχή σου αξιώθηκα τόν τελευταίο καιρό και προσεύχομαι μαζί με τόν Αγγελό μου. Τώρα είναι ευκαιρία να συγχωρηθούμε για οσα τυχόν σου έφταιξα, διότι αύριο τό βράδυ συμφωνήσαμε με τόν Αγγελό μου να κατεβούμε στον παπα-Ματθαίο να κοινωνήσω και κατόπιν θα έλθω πύρινο άρμα, παρόμοιο με εκείνο του Προφήτου Ηλία, να με παραλάβει στους ουρανούς».

Μόλις άκουσε αυτά ο Γέροντας, μου έλεγε ο π. 'Αρσένιος, σηκώθηκε και σαν χειροδύναμος πού ητο του έδωσε ένα γερό «μπάτσο». Πάνε και τ' αρμάτα πάνε και οι αναβάτες. . .

-Βρέ πλανεμένη, του είπε «σ' έβαλε στο χέρι» ο διάβολος και θα σε ρίζη απο κανένα γκρεμό κάτω να χάσης τήν ζωή σου και τήν ψυχή σου, και εσύ όλα αυτά τά κρύβεις;

-Μά, Γέροντα, είναι δυνατόν να είμαι πλανεμένος; Αφου αύριο τό βράδυ μου είπε οτι θα ταξιδεύσω ζωντανός στους ουρανούς. Λέγει ποτέ ψέμματα ο Αγγελος;

-Περίμενε και θα δης αν είναι δυνατόν.

Εκείνο τό βράδυ ηλθε ο Αγγελός του (Εννόησον ο διάβολός του) όχι όμως με τήν μετασηματισμένη σε Αγγελο μορφή του. Ηλθε σαν αληθινός διάβολος με κέρατα και του είπε αγριεμένος: «Δέν σου είπα, βρέ παλιοκαλόγερε, να μή πης τό μυστικό μας στον Γέροντα; Φτηνά τήν γλύτωσες τήν ζωή σου. Εγώ καλά είχα καταστρώσει τό σχέδιο να σε γκρεμίσω κάτω στην χαράδρα!»

Μόλις άκουσε τά φοβερά αυτά λόγια του σατανά ο π. Ιωάννης έτρεξε στον Γέροντα. Επεσε στα πόδια του και τόν ευγνωμονούσε. Ο Γέροντας τόν νουθέτησε και του είπε: «Βλέπεις πόσο μεγάλος είναι ο κίνδυνος, όταν ο μοναχός δέν εξομολογείται τούς λογισμούς του;

Ένα παρόμοιο περιστατικό συνέβη σ' ένα άλλο μοναχό πού ασκήτευε πίο κάτω. Υποτάχθηκε σ' ένα σκληρό γέροντα και στην αρχή αγωνιζόταν πολύ καλά. Εκαμε τήν αγρυπνία του όλη τήν νύκτα όρθιος, τίς μετάνοιες, τίς νηστείες, υπακοή και καθαρή εξομολόγησι στον Γέροντά του.

Μετά, όμως απο 2-3 χρόνια χαλάρωσε. Λογισμοί άρχισαν να τόν ενοχλούν κι αυτός να μή εξομολογείται στον Γέροντά του, όπως παλιότερα. Ο πειρασμός τόν έριξε στην ακηδία, στην υπνηλία και στο τέλος τόν βασάνισε με τούς λογισμούς της πορνείας.

Κατόπιν τόν ταλαιπώρησε αφάνταστα ο λογισμός της απελπισίας λέγοντάς του οτι «τώρα εσύ δέν σώζεσαι καί άδικο αγωνίζεσαι. Σίγουρα θά κολασθής». Ακόμη του προκαλούσε ντροπή γιά τήν εξομολόγησι καί του έλεγε στό μυαλό του: «Ταλαιίπωρε, εσύ πού έκανες τόσες αγρυπνίες καί τόσους αγώνες, αν μάθη ο Γέροντας τώρα που κατήντησες, θά σέ διώξη απο τό Καλύβη. Δέν φεύγης απο μόνος σου καλλίτερα;» Εκείνος απαντούσε στόν επίμονο λογισμό περί φυγής: «Ναί, αλλά θά πρέπει νά βρω κάποια πρόφασι γιά νά αναχωρήσω τί νά κάνω;».

Επειδή είχε αγαθή προαίρεσι τόν λυπήθηκε ο Θεός καί του «φύτεψε» αγαθό λογισμό νά έλθη σέ μένα (π. Αρσένιο) νά εξομολογηθή τούς λογισμούς του.

Ηλθε τό καλογέρι μέ κατεβασμένο τό κεφάλι του απο τήν ντροπή. Μέ αρκετή δυσκολία μου τά είπε στό τέλος όλα καί ιδιαίτερα τόν πόλεμο της πορνείας. Μόλις τά εξομολογήθηκε, αυτός νόμισε οτι εγώ θά θυμώσω μαζί του. Ξέροντας όμως απο τήν πείρα μου τίς πανουργίες των δαιμόνων, τόν έβαλα στην αγκαλιά μου καί του είπα:

-Μπράβο, παιδί μου, κατάλαβα οτι είσαι αγωνιστής καί σ' αγαπά ο Χριστός.

-Μά εμένα, Γέροντα;

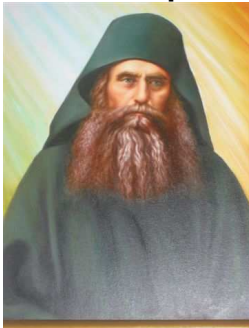
-Ναί, σένα, παιδί μου! Κι αν δέν τό πιστεύης, πές μου ειλικρινά, όταν αγωνιζόσουν σκληρά καί δέν είχες πόλεμο καί λογισμούς, τί ιδέα είχες γιά τόν εαυτό σου;

-Τότε, Γέροντα, πίστευα οτι ήμουν ένας μικρός άγιος, ενώ τώρα θεωρω τόν εαυτό μου τόν χειρότερο όλων.

-Ο Θεός νά σέ συγχωρέση τώρα μιλας σωστά. Ολοι οι αγώνες καί οι κόποι μας θά πρέπει νά καταλήξουν στην ταπεινοφροσύνη. Ποτέ βέβαια δέν ήσουν άγιος, αλλά σέ σκέπαζε η Χάρις του Χριστο μας καί νόμιζες οτι είσαι κάτι γι' αυτό σέ άφησε η Χάρις γιά νά γνωρίσης τόν εαυτό σου. Ομως μέ τήν εξομολόγησι θά έλθη πάλιν η Θεία Χάρις. Μόνο μή ντρέπεσαι, σέ παρακαλω, νά εξομολογήσαι στόν Γέροντα σου καί αυτή τήν τάξι νά τήν κρατήσης μέχρι τό τέλος της ζωής σου. Εγώ δέν είμαι τίποτε. Δέν έχω κάτι καλό στην ζωή μου, παρά μόνο τίς αμαρτίες μου. Μά, αν υπάρχει κάτι καλό πάνω μου είναι καρπός της Χάριτος του Θεού καί μέ τίς ευχές του Γέροντός μου. Αν μέ εγκαταλείψη καί μένα η Χάρις του Θεού αμέσως θά πέσω κι εγώ.

Αυτή η συμβουλή ητο ασφαλώς καρπός πνευματικής εμπειρίας, πού γνώρισε ο Γέροντας διά Πνεύματος Αγίου γι' αυτό καί δέν απέχει απο τήν προτροπή πού άκουσε απο τόν Κύριο ένας άλλος σύγχρονος άγιος, ο γνωστός ασκητής οσιος Σιλουανός ο Αθωνίτης.

-Γέροντα είχατε γνωρίσει τόν μεγάλο ρωσο ασκητή απο τήν Μονή του Ρωσικού τόν Γέροντα Σιλουανό;

-Στό καλύβη μας ερχόταν συχνά ο π. Σωφρόνιος (ιδρυτής της Ι. Μονής Τιμίου Προδρόμου στό Εσσεξ της Αγγλίας). Είχε ακούσει γιά τήν αρετή του Γέροντά μου καί τόν ευλαβείτο. Ερχόταν λοιπόν, νά συνομιλήση μαζί του γιά ασκητικά θέματα. Απ' αυτόν μάθαμε γιά τόν γέροντα Σιλουανό.

Στό βιβλίο του «Ο οσιος Σιλουανός ο εν ΑθΩ» ο π. Σωφρόνιος σημειώνει ότι γνώρισε στό Άγιο Όρος επτά μεγάλους ασκητάς. Ένας Ασφαλώς ητο ο Γέρο-Σιλουανός και συμπληρώνει ο μαθητής του π. Σωφρονίου, ο ιερομ. Ζαχαρίας, ότι ο άλλος, κατά πληροφορία του Γέροντός του, ητο ο Γέρο Ιωσήφ.

Κάποια ημέρα ο Γέροντάς μου μέ ρώτησε νά πάμε νά γνωρίσουμε αυτόν τόν ασκητή του Ρωσικού κι εγώ προτίμησα νά του είπω όχι. Εγώ ήξερα τά ρωσικά και μπορούσα νά μιλήσω μαζί του. Ο Γέροντάς μου δέν ήξερε, Αλλά δέν αναπαυόμουν εγώ μπροστά του νά συνομιλώ σέ άλλη γλώσσα κι αυτός νά κάθεσαι σιωπηλός. Τό θεωρούσα ντροπή και παρησία.

Στήν προκειμένη περίπτωση η άρνησις όχι μόνο παρακοή δέν λογίζεται, άλλωστε απλώς ρωτήθηκε, αλλά και δείγμα μεγάλης ταπεινοφροσύνης και διακρίσεως. Ας τό προσέξουν πολλοί απο μας «τούς καλούς υποτακτικούς» πού μπροστά σέ ξένους, ενίοτε και επισήμους, δέν τοχουμε γιά τίποτε ν' αρπάξουμε τόν λόγο γιά νά φανούμε ασφαλώς πύ μορφωμένοι απο τούς άλλους ίσως και...πύ έξυπνοι.

Ένας αδελφός της Μονής μας είπε στόν Γέρο-Αρσένιο:

-Γέροντα, στήν αρχή κι εγώ αγρυπνούσα όλη τήν νύκτα όρθιος. Η κατάνυξις και τά δάκρυα δέν έλειπαν απο τά μάτια μου. Δέν είχα εφόδους επιθετικών λογισμών. Τό διακόνήμά μου τό έκαμα μέ υπακοή και προθυμία. Τώρα όμως τά έχασα όλα. Δέν έχω βία στήν προσευχή και δέν μπορω νά σταθώ όρθιος τήν νύκτα. Μέ πιάνει αμέλεια και ύπνος.

-Πόσες ώρες, παιδί μου, κοιμάσαι;

-Μέχρι 4-5 ώρες.

-Μήν ακούς τί κάναμε εμείς, παιδί μου τόν παλιό καιρό. Είχαμε άλλη κράσι. Εσύ όλη τήν μέρα δουλεύεις είναι λίγες 4-5 ώρες. Από τώρα σου συνιστώ νά κοιμάσαι 6-7 ώρες;

-Μά, Γέροντα, δέν θά πρέπει κι εμεις νά κάνουμε λίγη άσκησι;

-Εεε, τότε μή κοιμάσαι παραπάνω, γιά νά κοιμάσαι, όταν προσεύχεσαι.

Επειδή αυτός ο αδελφός έκανε υπακοή και εκοιμάτο περισσότερες ώρες, απο εκείνη τήν βραδυά βρήκε τήν κανονική του πορεία στίς πνευματικές του προσπάθειες.

Ένας αδελφός είπε στόν Γέροντα ότι του φαίνεται δύσκολη η μοναχική ζωή.

Ο Παππούς του απήντησε: Η μοναχική ζωή απο όσα γνωρίζω απο τήν πείρα μου είναι πολύ εύκολη, αλλά και πολύ δύσκολη. Γιά τόν μοναχό πού απο τήν αρχή «έπιασε» αυτές τίς δύο λέξεις: «Ευλόγησον» και «νασαι ευλογημένον» η καλογερική είναι πολύ εύκολη. Γιά τόν αντίλογο, τόν θεληματάρη, τόν σκανδαλοποιό κλπ η καλογερική καταντά ένα βουνό.

Πολλοί μοναχοί με ρωτούν πως ν' αποκτήσουν χαρίσματα και τούς απαντώ: Θέλεις ν' αποκτήσης ταπεινώσι, υπακοή; Θέλεις ν' αποκτήσις τήν ευχή, τήν κατάνυξι, τήν απάθεια, τήν διάκρισι; Θέλεις νά θαυματοουργή; Όλα Πατέρες, αποκτούνται μέ τήν υπακοή και εκκοπή του θελήματος. Χωρίς τήν υπακοή, όσους σκληρούς αγώνες κι αν κάνουμε, κτίζουμε πάνω στήν άμμο.

Άλλοτε ρώτησε πάλι τόν Γέροντα ο αδελφός:

-Επειδή δέν μπορώ νά σταθώ στήν προσευχή όρθιος Επί πολλή ώρα, κάθομαι, αλλά έρχεται η αμέλεια και ο ύπνος. Τί νά κάνω;

-Ακουσε, παιδί μου, ο στρατιώτης πού είναι σκοπός, όταν κουρασθή όρθιος κάθεσαι κρατώντας και τό όπλο του. Αν όμως ξαπλώση, τότε είναι παραβάτης του νόμου και

τιμωρείται μέ φυλάκισι. Ετσι κι εμείς, αν μας πάρη ο ύπνος καθημένους δέν πειράζει και τόσο, άν όμως πετάξουμε τό οπλο- τό κομποσχοίνι- και πέσουμε στό κρεβάτι, τότε θά δεχθούμε και τίς επιθέσεις του νοητού εχθρού των ψυχών μας.

Άλλοτε πάλι μας συμβούλευε ως εξής: «Ο Θεός μας οικονομεί ανάλογα μέ τίς δυνάμεις μας. Οποιος δέν μπορεί νά προσεύχεται όρθιος, ας συνεχίζει νά προσεύχεται καθιστός ακόμη και ξαπλωμένος μπορεί νά έχη τόν νου στην ευχή μέχρι νά κοιμηθή.

-Πως τό ξέρετε αυτό εσείς, Γέροντα, αφού δέν καθίσατε ποτέ στην προσευχή;

-Τό λέγει ο Άγιος Ισαάκ ο Σύρος, τό καύχημα της Εκκλησίας.

Άς σημειωθή εδώ ότι οι δύο Άσκητές είχαν σέ μεγάλη ευλάβεια τόν όσιο Ισαάκ τόν Σύρο, τό δέ βιβλίο του τό διάβαζαν καθημερινά σάν ευαγγέλιο. Ελεγε μάλιστα συχνά ο Παππούς: «Άν διαβάζει ο ησυχαστής συχνά τόν Άββά Ισαάκ τόν Σύρο δέν χρειάζεται άλλα βιβλία».

Άκόμη έλεγε γιά τήν προσευχή οτι γιά νά γίνεται ευάρεστη στόν Θεό πρέπει νά είναι απαλλαγμένη απο τή κατάκρισι, τόν φθόνο, τήν υπερηφάνεια και τήν πολυφαγία.

Ο Γέρο Αρσένιος μου διηγήθηκε πως κοινώνησε ο Γέροντάς του των Αχράντων Μυστηρίων απο Άγγελο του Θεού τήν περίοδο, πού ητο σέ μία σπηλιά έγκλειστος.

«Ητο κάποια επίσημη γιορτή της Εκκλησίας και οι Πατέρες πήγαιναν στό Κυριακό γιά τήν ακολουθία και τήν Θεία Μετάληψι. Ο Γέροντας ητο περίλυπος. Κλείσθηκε στην σκοτεινή και ανήλια σπηλιά απο αγάπη γιά τόν Χριστό και δέν ήθελε νά βγη έξω. Μά και απο αγάπη γιά τόν Χριστό είχε τόν πόθο νά λάβη τό Σώμα και τό Αίμα Του. Τί θά έπρεπε νά προτιμήση; Εμεινε μέσα κλαίοντας απαρηγόρητα, διότι θεωρούσε ανάξιο τόν εαυτό του νά λάβη τά Πανάχραντα Μυστήρια. Εχοντας τέτοιο ψυχικό πόνο και πόθο της Μεταλήψεως, του εμφανίσθηκε Άγγελος Κυρίου και τόν κοινώνησε των Αχράντων Μυστηρίων».

Ο Γέρο-Αρσένιος δέν στερούσε σέ τίποτε απο πλευράς αγωνιστικού φρονήματος απο τόν Γέροντά του. Γι αυτό άλλοτε μού είχε είπει οτι δοκίμασε κι αυτός νά φορέση τρίχινη φανέλλα (κοινως σαμαροσκούτι) γιά νά μιμηθη παλιούς αγίους αγωνιστές της Εκκλησίας μας. Μου έλεγε:

-Τί νά σου είπω. Από τίς πρώτες κιόλας μέρες γέμισε τό κορμί μου πληγές, πόνους και αίματα έτρεχαν. Τήν κράτησα στό σώμα μου περίπου ένα χρόνο. Τελικά δέν άντεξα αυτό τό αγώνισμα και τήν έβγαλα τήν φανέλλα. Θαύμαζα όμως πως υπέμειναν μερικοί Άγιοί μας πού φορούσαν τέτοιο ένδυμα γιά ολη τους τήν ζωή.

Άλλοτε πάλι μας είχε διηγηθή γιά τήν υπερβολική άσκησι ενός αδαμάντινου στόν χαρακτηρα μοναχο πού ζούσε κάτω απο τήν κορυφή του Αθωνα.

Άκουσε γιά τήν φήμη της αρετής του, πήρε ευλογία απο τόν Γέροντά του και πήγε νά τόν γνωρίση. Αυτός ο ασκητής ζούσε 17 χρόνια μέσα σέ μία σπηλιά λίγο πίο κάτω απο τήν κορυφή του όρους Αθω. Εκει οι κεραυνοί είναι τόσο δυνατοί και πυκνοί πού εξέσχιζαν ακόμη και τά ρούχα του. Αυτός όμως δέν τρόμαζε ούτε απο κεραυνούς, ούτε απο βροχές ούτε κι απο χιόνια. Είχε ξεγράψει τόν εαυτό του και είχε παραδοθη εξ ολοκλήρου στό θέλημα του ουρανού Πατρός.

Μας έλεγε ο π. Αρσένιος: «Άφού τόν επισκέφθηκα και ζήλεψα τήν υπεράνθρωπη πολιτεία του, μου ήλθε λογισμός νά μείνω κι εγώ κοντά του. Τόν ρώτησα λοιπόν, αν θά μέ δεχθή κι αυτός μου είπε: «Άν έχης, παιδί μου, συνεχή τά δάκρυα, μπορείς νά μείνης». Κατέβηκα στό κελλί μας, τό είπα στόν Γέροντα, αλλά εκείνος δέν μου έδωσε τήν ευλογία. Άλλωστε είχαμε απο κοινού αποφασίσει νά μή χωρισθούμε στόν επίγειο αυτό βίο μας, ούτε και στόν Επουράνιο. . . ».

Δέν μου ητο «βολικό» στην ψυχή μου νά ξεσηκώσω τόν Γέροντα και νά πάμε κι εμείς εκει κοντά σ'αυτόν τόν περιβόητο ασκητή της κορυφής του Αθωνος. Τόν καθένα ο

Θεός τόν κατατάσσει εκεί πού είναι τό συμφέρον της ψυχής του. Ο Θεός είχε γιά τόν Γέροντά μου άλλο σχέδιο. Από τά πρώτα μας κιόλας χρόνια πού ζούσαμε στήν Σκήτη του Αγίου Βασιλείου, ο Γέροντας στήριζε πνευματικά πλήθη μοναχών. Ενίοτε τόν καλούσαν καί στόν κόσμο νά μιλήση.

Τόσο πολύ είχε χαριτώσει ο Θεός τόν Γέροντά μου, ώστε μέ τήν προσευχή του εγίνοντο καί θαύματα.

Κάποια φορά μας επισκέφθηκε ένας πολύ ευλαβής καί μορφωμένος άνθρωπος. Λεγόταν Γεράσιμος Μενάγιας. Κρατούσε καί μιά βαλίτσα στά χέρια του. Είπε στόν Γέροντα:

Μπορώ νά καθίσω μαζί σας, Γέροντα; Έχω πολλή ανάγκη.

-Αυτή η βαλίτσα τί έχει μέσα;

-Είναι γεμάτη φάρμακα. Έχω επτά μεγάλες αρρώστειες καί πρέπει νά πίνω καθημερινά φάρμακα γιά τήν θεραπεία μου.

-Αν θέλεις νά καθίσης κοντά μας, τό πρωτο πού έχεις νά κάνης είναι νά αδειάσης στόν κατήφορο αυτή τήν βαλίτσα.

Μά, Γέροντα, επτά αρρώστειες έχω. Τά φάρμακα μέ κρατούν. Αν τά πετάξω, χάθηκα.

-Όπως θέλεις, παιδί μου. Κάθισε μέχρι αύριο καί μετά πήγαινε μέ τήν ευχή μου, όπου θέλεις.

Μά, Γέροντα, εγώ πεθαίνω, που νά πάω, Αν εσύ δέν μέ κάνεις καλά;

-Σου είπα, αν θέλεις νά καθίσης εδώ, πρώτον θά πετάξεις τά φάρμακα, δεύτερον θά κάνης υπακοή καί τρίτον θά τρώγης ο, τι τρώγουμε κι εμεις, καί μάλιστα μιά φορά τήν μέρα.

-Μά, Γέροντα, εγώ πρέπει νά κάνω δίαιτα καί νά τρώω απο λίγο καί πολλές φορές τήν ημέρα. Καίάλιν του είπε ο Γέροντας:

-Αϊντε, παιδί μου. Αύριο πήγαινε στήν ευχή μου.

Ο νεαρός χημικός δέν ήθελε ούτε νά φύγη, ούτε τήν βαλίτσα μέ τά φάρμακα νά πετάξη. Ο Φιλάνθρωπος Κύριός μας γιά νά τόν βοηθήση καί νά τόν βγάλη απ' αυτή τήν δυσπιστία καί προσήλωσι πού είχε στά φάρμακα καί οχι στήν Χάρι του Θεού τήν νύκτα εκείνη τόν ειδοποίησε στήν προσευχή του μέ δυνατή φωνή λέγοντάς του: «Γιατί δέν ακούς νά γίνης καλά;».

Τελικά τό απεφάσισε. Πέταξε τά φάρμακα καί έφαγε μαζί μας κανονικά. Τήν άλλη ημέρα τό πρωί ηλθε στόν Γέροντα καί του είπε:

-Γέροντα, πως νά σέ ευχαριστήσω. Αισθάνομαι τελείως καλά. Είμαι σάν μικρό παιδάκι.

Ένα άλλο περιστατικό μας συνέβη μέ κάποιον άλλον νεαρό, ο οποίος ήλθε μαζί μας γιά νά μονάση. Μετά τήν κανονική δοκιμασία, τόν κουρεύσαμε μοναχό δίνοντάς του τό όνομα Εφραίμ. Κάποτε ο Γέροντας τόν έστειλε στήν παραλία γιά κάποια δουλειά. Εκεί ο μοναχός Εφραίμ έμαθε απο άλλους μοναχούς οτι μέ άδεια του Γέροντά τους πάνε κι αυτοί έξω στόν κόσμο, μένουν μιά-δυό βδομάδες καί επιστρέφουν πάλι. Μπήκε λοιπόν καί στό δικό του τό μυαλό ο επίμονος αυτός λογισμός νά βγη κι αυτός έξω γιά μιά βδομάδα. Ηλθε λοιπόν, στόν Γέροντα καί του είπε

-Θέλω, Γέροντα, νά μου δώσης ευλογία νά πάω έξω γιά μιά βδομάδα.

-Θά σου έδινα, παιδί μου, αλλά στήν προσευχή μου πληροφορήθηκα οτι, αν βγης έξω, δέν θά γυρίσης πάλι μέσα.

-Μά, Γέροντα, ο τάδε καί ο τάδε πήγαν κι γύρισαν. Μόνο σέ μένα θά κολλήση ο πειρασμός καί δέν θά γυρίσω πίσω;

-Παιδί μου, είπα καί λάλησα καί αμαρτίαν ουκ έχω.

-Όχι, Γέροντα, θά πάω καί σέ μιά βδομάδα θά επιστρέψω.

Κι ακόμη δέν ήλθε. . . Εφθασε μέχρι τήν Αμερική. Ηλθε περαστικός απ' εδώ. Μας είδε καί έκλαιε μέ πικρά δάκρυα.

-Αχ, τί έπαθα, έλεγε, πού δέν άκουσα τόν Γέροντα. Ακόμη καί στήν Αμερική ερχόταν στόν ύπνο μου καί μου έλεγε: «Αϊντε, παιδί μου, γύρνα πίσω». Οταν απεφάσιζα νά γυρίσω, αμέσως ερχόταν τό εμπόδιο απο τόν πειρασμό. Αναβολή στήν αναβολή, μέχρι πού γήρασα στόν κόσμο».

Στήν 60η Επιστολή του ο σοφός Γέροντας παρακινεί πατρικά τόν εν λόγω μοναχό νά επιστρέψη, γράφοντάς του, χαρακτηριστικά: «Εστω καί τώρα είς τάς δυσμάς του βίου σου, φρόντισε νά έλθης πίσω».

Αυτά σας τά λέγω, μας συμβούλευε ο π. Αρσένιος, γιά νά προσέχετε, όσο μπορείτε. Αλλοίμονο στόν καλόγερο πού βγαίνει έξω μέ τό θέλημά του, χωρίς λόγο καί ευλογία καί προπαντός αν είναι νέος. Θά τόν πολεμήση ο διάβολος καί θά κάνη τό παν νά τόν κρατήση στόν κόσμο. Μερικοί απ' αυτούς πού έφυγαν, επειδή διατηρούσαν τόν φόβο του Θεού καί της Μελλούσης Κρίσεως, η Παναγία τούς λυπήθηκε καί τούς επανέφερε στόν τόπο της μετανοίας τους.

Μιά τέτοια περίπτωσηι γνωρίζω οτι συνέβη στήν Ιερά Μονή του οσίου Γρηγορίου. Κάποιον μοναχό τόν εξαπάτησε ο διάβολος μέ τίς στοργικές παρακλήσεις καί δάκρυα της μητέρας του καί τόν έφερε πάλι στόν κόσμο. Εδημιούργησε οικογένεια, αλλά πουθενά δέν βρήκε ησυχία. Κρατούσε μέσα του τόν φόβο του Θεού καί καθημερινά επιτελούσε τόν κανόνα της προσευχής καί των μετανοιών του. Κάποια ημέρα πού τό μονάκριβο παιδάκι του έπαιζε πάνω στό στήθος του, ξαφνιάστηκε καί είπε στόν μπαμπά του: «Μπαμπά, τό πουκάμισό σου είναι γεμάτο αίματα! Τό παιδάκι μέ τά καθαρά του μάτια έβλεπε τόν κόκκινο σταυρό του μεγάλου καί αγγελικού Σχήματος τό οποίον είχε φορέσει, πρίν αναχωρήση στόν κόσμο αυτός ο μοναχός. Η ζωντανή αυτή οπτασία του παιδιού του στάθηκε καί η αφορμή της μετανοίας του καί της αποφασιστικής του επιστροφής στό Μοναστήρι του. Εκει αγωνίσθηκε μέχρι τέλους ο μοναχός εκείνος, ονόματι Γέρο-Μακάριος καί αξιώθηκε της αιωνίου ζωής. Απόδειξι της ευαρεστήσεώς του πρός τόν Κύριο είναι οτι κατά τήν ώρα της κοιμήσεώς του, τόν Ιούλιο του 1975, εξήλθε ευωδία απο τό σκήνωμά του.

Αλλά τό πίο σπάνιο καί παράξενο περιστατικό συνέβη στόν Γέροντά μας τόν π. Εφραίμ, τόν Βαρελά, όταν ητο νέος άπειρος απο πνευματικούς πολέμους καί απλοϊκός.

Στήν Καλύβη του Ευαγγελισμού όπου εγκατεβίωσε ο Γέροντας τότε ητο , κατά σάρκα θεός του, ονόματι π. Ιωσήφ. Ο νεαρός τότε δόκιμος είχε πολλή απλότητα καί απειρία στόν πόλεμο των λογισμών. Οσάκις τόν ενωχλούσαν οι λογισμοί, εκείνος δέν ήξερε νά τρέχη στόν Γέροντα γιά εξομολόγησι καί υπέφερε. Κάποτε τόν βασάνισαν οι σαρκικοί πειρασμοί. Αντί νά εξομολογηθι μέ ταπείνωσι, πήγε αποφασισμένος μπροστά στήν εικόνα της Παναγίας καί της είπε: «Οπως βλέπης, Παναγία μου, εδώ είναι δύσκολα τά πράγματα. Θά πάω γιά λίγο στόν κόσμο. Θά παντρευτω νά μου περάση ο πόλεμος καί σου υπόσχομαι, οτι θά γυρίσω πάλι εδώ». Μετά πήγε στόν Γέροντά καί θείο του καί του είπε: «Αύριο βγαίνω έξω καί θά ξαναγυρίσω». Βρήκε μία γυναίκα καί της είπε οτι θά τήν παντρευτή γιά λίγο καιρό καί μετά θά φύγη γιά τό Άγιον Ορος» Εκείνη η γυναίκα θεωρούσε αστεία τά λόγια του καί δέν έδωσε σημασία. Τελικά έγινε ο γάμος. Εγέννησαν τό πρώτο παιδί καί κατάλαβε τώρα οτι μπλέκεται γιά τά καλά. Της είπε λοιπόν της γυναίκας του: «Θυμάσαι τί συμφωνήσαμε; Τώρα κάναμε ένα παιδί, Αν μείνω περισσότερο θά κάνουμε κι άλλο, οπότε δέν ξεμπλέκω μέ τίποτε. Λοιπόν, ετοιμάσε μου τά πράγματα νά φύγω αύριο γιά τό Άγιον Ορος».

Τά λόγια αυτά έπεσαν σάν κεραυνός στήν γυναίκα του. Δέν μπορούσε νά πιστεύση τέτοια λόγια. Εκείνος ανένδοτος επέμενε, αλλά καί η γυναίκα του δέν του έδινε τήν συγκατάθεσί της. Τελικά εκείνος έτρεξε στήν εικόνα της Παναγίας καί της είπε: «Παναγία μου, ήλθε η ώρα νά επιστρέψω στό Ορος, οπως σου υποσχέθηκα. Εμπόδιο μου φέρνει η

γυναίκα μου, τό παιδί μας. Σέ παρακαλώ πάρτο κοντά σου ν' απαλλαγώ κι εγώ απο τίς υποχρεώσεις μου».

Τήν ίδια μέρα πέθανε τό παιδί. Τό παρέλαβε η Κυρία Θεοτόκος στήν Βασιλεία του Υιού της. Μετά τήν κηδεία καί τήν λύπη πού προξένησε στίς καρδιές τους, είπε ο νέος στήν γυναίκα νά του επιτρέψη νά φύγη.

-Καί μένα που θά μέ αφήσης, του είπε εκείνη.

Τότε εκείνος της είπε: «Τώρα θά πάω στήν Παναγία νά σε πάρη καί σενα καί νά φύγω κι εγώ ελεύθερος πλέον»

-Μή, σε παρακαλώ. Μή κάνης προσευχή. Σ' αφήνω. Πήγαινε, όπου θέλεις.

Τήν άλλη μέρα του ετοίμασε τά πράγματά του καί μέ τήν αδειά της ανεχώρησε γιά τόν αρχικό του σκοπό. Επέστρεψε λοιπόν, στήν μοναχική του ζωή καί τελειώθηκε μέ ειρήνη ο Γέρο-Έφραϊμ ο Βαρελάς, αφού αξιώθηκε νά εχη ως □υποτακτικούς καί γηροκόμους του τούς δύο μεγάλους αγωνιστές, Ιωσήφ καί Αρσένιο.

Κάποιος αδελφός της Μονής ο ιερομόναχος π. Π. κατά τήν ώρα της Αγρυπνίας του πού έκανε στό κελλί του «τρελλάθηκε» απο τήν επίθεσι λογισμών. Αγρυπνούσε μέν αλλά χωρίς νά μπορή νά συγκεντρώνη τόν νού του στήν ευχή. Αναγκάστηκε καί πήγε στόν Παππού κι εκείνος του είπε: «Μήν ανησυχής, παιδί μου, Εγώ θά κάνω προσευχή καί απόψε δέν θα έχης λογισμούς». Πράγματι εκείνη τήν βραδυά τόσο καθαρά προσευχήθηκε πού ούτε ένας λογισμός δέν τόν πλησίασε. Ύστερα απο μιά τόσο θαυμαστή εμπειρία, γεματος χαρά έτρεξε στόν Παππού τήν ώρα πού μέ τό μαστουνάκι του πήγαινε στήν Εκκλησία. «Παππού σ' ευχαριστώ. Απόψε δέν είχα κανένα λογισμό. Πρώτη φορά έννιωσα τόσο ωραία καί ο Παππούς του είπε χαριτολογώντας: «Γι' αυτό απόψε όλα τά δαιμόνια ήλθαν πάνω σε μένα».

Ακόμη μας συμβούλευε ο Γέροντας, όταν γίνεται εγερτήριο γιά τήν πρωϊνή προσευχή νά σηκωνώμαστε αμέσως απο τό κρεβάτι καί ν' αρχίζουμε τό «Κύριε Ιησού Χριστέ...» καί όχι νά στριφογυρίζουμε στό κρεβάτι.

Όταν είμασταν στό Κελλί Μπουραζέρη κατέβαιναν συχνά τά παιδιά της Αθωνιάδος Σχολης γιά Εξομολόγησι στόν παπα Χαράλαμπο καί ευχή απο τόν Γέρο Αρσένιο. Όσα παιδιά πήγαιναν μέ πίστι καί ρωτούσαν νά μάθουν γιά τό συμφέρον της ψυχής τους, ο Θεός τούς έδινε κατά τήν καρδιά τους τόν κατάλληλο φωτισμό καί τίς ανάλογες απαντήσεις απο τούς Γεροντάδες μας. Μερικούς απ' αυτούς ξεχώριζε ο Γέρο Αρσένιος λέγοντάς τους οτι θά γίνουν μοναχοί. Ενας αδελφός της Μονής μας, όταν ακόμη ητο μαθητής στήν Αθωνιάδα, του είχε πει ο Παππούς οτι «Εσύ θά γίνης καλογεράκι». Ο μικρός κράτησε τά λόγια αυτά καί καλλιέργησε μέσα του τόν πόθο της εν Χριστώ αφιερώσεως. Στο χωριό διακρινόταν γιά τήν ευλάβειά του καί □υπηρετούσε στό Ιερό της Εκκλησίας του. Τόν είδε σεμνόν ο Επίσκοπος καί του πρότεινα νά τόν πάρη μαζί του καί νά τόν κάνη διάκο, αλλά ο αδελφός του είπε: «Όχι, θά γίνω καλογεράκι, μου τό είπε ο πατήρ Αρσένιος».

Ενας άλλος αδελφός μου έλεγε: «Άλλο νά ακούς καί άλλο νά αισθανθής πόση χάρι έχει ο Παππούς. Κάποτε σε μιά αποστολή σε αλλη Μονή, απο παρεξήγησι μέ συνέλαβε η αστυνομία ως ένοχο καί μέ κράτησε στό κρατητήριο τρεις ημέρες γιά Ανάκρισι. Ευρισκόμενος σ' αυτή τήν κατάστασι αναγκάστηκα νά επικαλεσθω τίς ευχές των Γεροντάδων μου. Δέν μπορω νά σου περιγράψω. Μόνο τουτο θύμαμαι οτι επί τρεις μέρες καί νύκτες ούτε έφαγα, ουτε πείνασα, ουτε κοιμήθηκα, ουτε ξάπλωσα, ουτε κάθησα, αλλά στεκόμουν ορθιος σάν λαμπάδα καί προσευχόμουν αδιαλείπτως. Απορούσα κι εγώ ο ίδιος πού εύρισκα αυτή τήν δύναμι καί χάρι. Καί εξήγησα αυτό τό πρωτοφανές φαινόμενο οτι οι δυνατές προσευχές του Παππού μας π. Αρσενίου μέ ενίσχυαν καί πλήρωναν τήν ψυχή μου απο Θεία Χάρι.

Γνωριμία μέ τόν π. Εφραϊμ Κατουνακιώτη

Ο π. Εφραίμ ητο μιά απο τίς μεγαλύτερες ασκητικές φυσιογνωμίες στόν Αθωνα κατά τά τελευταία χρόνια. Είχε σέ μεγάλη ευλάβεια τούς ασκητές μας π. Ιωσήφ καί π. Αρσένιο καί τούς επεσκέπτετο συχνά.

Οπότε κάποια φορά ρώτησα τόν π. Αρσένιο:

-Γέροντα, ο παπα-Εφραίμ κατάγεται απο άλλη συνοδεία καί πως θεωρείται σάν μέλος της δικής σας συνοδείας;

-Ο παπα-Εφραίμ, οταν πρωτοηλθε στό Αγιο Ορος τό 1933 Πήγε στόν παπα Νικηφόρο. Αυτός μόλις τόν είδε νεαρόν τότε μέ τόση ευλάβεια καί αγωνιστικό φρόνημα, τόν έκειρε μοναχό καί μέ τήν ευλογία του χειροτονήθηκε ιερεύς. Ρασοφόρος μοναχός έγινε απο τόν Γέροντα του παπα Νικηφόρου, τόν Γέροντα Λογγίνο, Αλλ' επειδή αυτός κοιμήθηκε σύντομα, μεγαλόσχημος μοναχός έγινε απο τόν παπα Νικηφόρο.

Ο Γέρο-Νικηφόρος ητο αυστηρός στά καλογέρια του. Τούς επέβαλε εργόχειρο απο τό πρωί μέχρι τό βράδυ, αλλά απο εμπειρία προσευχής δέν είχε πολλά νά τούς προσφέρει; Άλλά καλόγερος πού μόνο δουλεύει χωρίς νά ασκείται μέ υπομονή καθημερινά στήν προσευχή, δέν διαφέρει πολύ απο τούς κοσμικούς!

Ο παπα-Εφραίμ είχε πολύ ζήλο στήν προσευχή. Όταν όμως διεπίστωσε οτι ο Γέροντάς του δέν μπορούσε νά τόν βοηθήση, εστενοχωρείτο καί οι λογισμοί του τόν ταλάνιζαν. Δέν ήξερε τί νά κάνη. Ομως κάτι καλό οικονόμησε ο Φιλάνθρωπος Κύριός μας. Πρίν γίνη ακόμη ιερεύς ο π. Εφραίμ, γύρω στό 1935 κάλεσε ο Γέρο Ιωσήφ τόν παπα Νικηφόρο νά λειτουργήση στό Εκκλησάκι της Καλύβης μας, πού ητο πρós τιμήν του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου. Μαζί του πηρε ο παπάς καί τόν νεαρό π. Εφραίμ. Εκείνη η συνάντησις ητο καί σταθμός γιά τό υπόλοιπον της μοναχικής ζωής του νεαρού τότε π.Εφραίμ. Ο Γέροντας διέβλεπε στό πρόσωπό του «μιά διψασμένη έλαφο» καί ανέμενε τήν κατάλληλη ευκαιρία νά του μεταδώση τό ζων ύδωρ του θείου λόγου καί η ευκαιρία αυτή οικονομήθηκε ως εξης: Ο π. Νικηφόρος βλέποντας τήν υπερβολική ευλάβεια του νέου □υποτακτικού του, απεφάσισε τόν επόμενο κióλας χρόνο της κουράς του νά τόν κάνη ιερέα. Τότε βρήκε τήν χρυσή ευκαιρία ο Γέροντας καί ζήτησε απο τόν παπα Νικηφόρο, τόν Γέροντά του νά του στέλνη τακτικά τόν παπα Εφραίμ γιά θεία Λειτουργία. Του έδωσε τήν ευλογία του κι έτσι ο παπα-Εφραίμ εθεωρείτο σάν δικός μας αδελφός.

Μετά τήν πρώτη λειτουργία του, τόν πλησίασε ο Γερο-Ίωσήφ καί τόν ρώτησε:

-Πως περνάς, παιδί μου;

-Καλά-καλά, Γέροντα.

-Μά εγώ δέν σέ βλέπω καλά, παιδί μου. Πές μου τί σου συμβαίνει. Σιγά-σιγά έλαβε θάρρος ο νεαρός παπα-Εφραίμ καί του είπε: «Μά, Γέροντα, είναι καλογερική ζωή αυτή πού κάνουμε εμείς; Μιά καλή κουβέντα νά μήν ακούς απο τόν Γέροντά σου, καί μόνο δουλειά απο τό πρωί μέχρι τό βράδυ;».

-Παιδί μου, αυτός είναι ο Γέροντάς σου. Αυτόν σου έδωσε ο Θεός. Ούτε μπορείς νά φύγης, ούτε επιτρέπεται νά τόν κατακρίνης.

-Μά είναι συμπεριφορά αυτή, Γέροντα;

-Εσύ, παιδί μου, αρνήθηκες τόν κόσμο καί απο τήν άλλη ζητάς νά σέ τιμούν καί νά σέ κολακεύουν. Επεσες έξω στους συλλογισμούς σου. Αν θέλεις νά εισαι δούλος του Χριστού οφείλεις νά δεχθης κι εσύ οτι υπέμεινε γιά χάρι μας ο Κύριος: Εξευτελισμούς, ύβρεις, ακόμη καί ξύλο καί φτύσιμο καί κάθε καταφρόνησι γιά τήν Βασιλεία των Ουρανών. Η υπομονή μπροστά σέ τέτοιου είδους δοκιμασίες είναι καί γιά μας ένας μικρός σταυρός. Μέ τίς ανέσεις καί ψευτοευγένειες σωτηρία δέν επιτυγχάνεται.

Ο νέος ιερομόναχος, επειδή ητο καλοπροαίρετος, δέχθηκε τίς συμβουλές του Γέροντος καί του απήντησε:

-Καλά αυτά τά λόγια σου, Γέροντα, Αλλά σάν μοναχοί δέν πρέπει νά μάθουμε καί τήν προσευχή;

Σωστά μέ ρώτησες. Εσύ κράτησε τήν □υπακοή σου στόν Γέροντά σου καί όσον αφορά γιά τήν πρόοδό σου στην προσευχή, αυτό είναι δουλειά δική μου. Από σήμερα θ' αρχίσης νά λές συνέχεια: «Κύριε Ιησού Χριστέ, Ελέησόν με» καί τό βράδυ θά κάμνης τό ίδιο μέ τό δικό μας τυπικό.

Ετσι ο Γέροντάς μου του διώρθωσε τούς λογισμούς του, τόν δίδαξε τήν νοερά προσευχή καί μετά απο διάστημα τριών μηνών ο παπα-Εφραίμ είχε γίνει δυναμώσει. Τόν Γέροντά μου τόν θεωρούσε τόν μεγαλύτερο ευεργέτη του μετά τόν Θεό.

Ακόμη ο Γέροντάς μου τόν βοήθησε καί σ' ένα άλλο σοβαρό θέμα, τήν υγεία του, η οποία απο τόν κόσμο ητο κλονισμένη καί λόγω καί της πολλής σκληραγωγίας στην καλογερική ζωή, εκινδύνευε νά πάθη φυματίωσι.

Ο τόσο αυστηρός γιά τόν εαυτό του Γέροντάς μου, έλεγε ο π. Αρσένιος, παρήγγειλε να έλθουν απο τόν κόσμο τυρί, βούτυρο, αυγά, κουτιά γάλακτος, ψάρια γιά νά βοηθήση τόν νεαρό του Εφημέριο. Εκείνος αρχικά αντέδρασε ως ασυμβίβαστα αυτά τρόφιμα μέ τήν μοναχική ζωή. Χάριν όμως της υπακοης έφαγε όσο του εχρειάζετο καί επανέφερε, όπως ο ίδιος ομολογούσε, τήν ποθητή υγεία του.

Εγκατάστασις σέ σπηλιές της Μικράς Αγίας Αννης

Ευρισκόμεθα στην χρονική περίοδο του 1938-39.

Τά χρόνια κύλισαν καί οι δύο ασκητές μας δέν εγκατέλειψαν τήν άσκησι. Οι δυνάμεις τους όμως, ως άνθρωποι καί αυτοί «σάρκα φορούντες καί τόν κόσμον οίκούντες» τούς πρόδιδαν. Εσκέφθησαν νά έλθουν πλησιέστερα πρós τά λιμάνια Αγίας Αννης καί Κατουνακίων γιά κάποια ανθρωπινότερη ζωή καί ευκολότερη μεταφορά των βιοποριστικων τους αναγκαίων πραγμάτων. Ετσι ανίχνευσαν τήν περιοχή της Μικράς Αγίας Αννης καί βρήκαν έρημες σπηλιές, στίς οποίες παλαιότερα είχαν ασκηθή ονομαστοί Αθωνίτες Πατέρες. Εδωσαν τήν καλύβη τους της Σκήτης του Αγίου Βασιλείου στόν μοναχό Ιωάννη καί εκείνοι μετέφεραν στίς πλάτες τους τά λίγα πράγματά τους, πού δέν ήσαν περισσότερα απο 3-4 τσουβάλια.

Στήν νέα τους κατοικία η Κυρία Θεοτόκος, Ηγουμένη του Ορους, δέν άργησε νά τούς στείλη καί νέους αδελφούς κοντά τους. Πρώτος ήλθε ο κατά σάρκα αδελφός του Γέροντος Ιωσήφ ο οποίος έλαβε στην κουρά τό ονομα μοναχός Αθανάσιος. Μετά απ' αυτόν ακολούθησε ο μοναχός Ιωσήφ, ο οποίος επάνδρωσε πρό ετών τήν μέχρι τότε ιδιόρρυθμη Μονή του Βατοπεδίου, έχοντας σήμερα περί τούς 80 μοναχούς μέ καθηγούμενο τόν ιερομόναχο Εφραίμ.

Μετά τόν π. Ιωσήφ ήλθε ο Γέροντας π. Εφραίμ, ο οποίος επάνδρωσε τήν Ιερά Μονή Φιλοθέου. Κατόπιν μέ συνοδείες ιδικών του μοναχών βοήθησε στην Επάνδρωσι άλλων τριων Αγιορείτικων Μονών, της του Καρακάλλου, Ξηροποτάμου καί Κωνσταμονίτου. Ενω κατόπιν ο ίδιος ο Γέροντας μέ θεία νεύσι μετέβη στην Βόρειο Αμερική, όπου ίδρυσε μέχρι τώρα 16 ιερές Μονές, ανδρικές καί γυναικείες, στίς οποίες μετέφερε τό ασκητικό πνεύμα του Γέροντά του καί της Αθωνικής πνευματικότητας.

Αλλά καί ο Γέρο-Αρσένιος είχε τήν ευλογία απο τόν Θεό νά τόν ακολουθήση στην μοναχική ζωή, ύστερα απο πολλά χρόνια, καί ο κατά σάρκα ανεπιός καί βαπτιστικός του, ονόματι Χαράλαμπος, ο οποίος αφού διακρίθηκε σαν ιερομόναχος καί Πνευματικός, αργότερα προσκλήθηκε μετά της συνοδείας του καί επήνδρωσε τήν κοινοβιακή Μονή του Αγίου Διονυσίου. Ο π. Χαράλαμπος καί Γέροντάς μου έζησε σαν λαϊκός μέσα στόν κόσμο μέχρι ηλικίας 40 ετών. Τήν Άσκησι πού έκανε σαν λαϊκός θά τήν ζήλευε καί ο μαχητικώτερος στην αρετή αγιορείτης ησυχαστής. Δέν θά γράψω κάτι σχετικό γιά τόν Γέροντά μου, αλλά μόνο τήν γνωριμία του μέ τόν μεγάλο Γέροντα Ιωσήφ. Ιδού πως μας διηγήθηκε αυτή τήν συνάντησι ο π. Χαράλαμπος στίς σπηλιές της Μικράς Αγίας Αννης:

-Όταν απεφάσισα νά μονάσω, ανέβηκα στά καλυβάκια της Μικράς Αγίας Αννης. Ο Γέρο-Αρσένιος χάρηκε πού ήλθα καί μέ σύστησε στόν Γέροντα μας. Εκείνος βλέποντας τόν ζήλο μου καί θέλοντας νά μέ δοκιμάση, μου είπε:

-Εμεις εδώ ζούμε πολύ σκληρά. Θά μπορέσης νά κάνης μαζί μας;

-Θά δοκιμάσω, Γέροντα.

-'Ο θείος σου κάνει τρεις χιλιάδες μετάνοιες κάθε βράδυ, Εσύ θά μπορέσης;

-Νά δοκιμάσω, Γέροντα καί θά δούμε.

Τότε κάλεσε αμέσως τόν π. Αρσένιο καί του είπε μπροστά μου:

-Θέλω νά κάνετε μέ τόν ανιψιό σου αυτή τήν στιγμή απο τρεις χιλιάδες μετάνοιες καθένας σας.

-Ναναι ευλογημένο, Γέροντα.

Αλλά ο θειος μου μέ γέλασε λίγο, έλεγε ο παπα-Χαράλαμπος, διότι τό έδαφος στό οποίο εκείνος έκανε τίς μετάνοιες ητο λίγο ανηφορικό καί τόν διευκόλυνε στίς μετάνοιες, ενώ σέ μένα ητο επίπεδο καί καθυστερούσα νά τίς κάνω. Αρχίσαμε μαζί αλλά ο θείος μου τελείωσε πρώτος, ενώ εγώ είχα ακόμη άλλες 50 μετάνοιες νά κάνω. Αισθάνθηκα λίγη ντροπή διότι ο π. Αρσένιος ητο 65 περίπου ετών καί εγώ 40 κι όμως τελείωσε εκείνος πρώτος τίς 3000 μετάνοιες. Τότε μέ φώναξε ο Γέροντας καί μου είπε:

-Πως βλέπεις τά πράγματα, Χαράλαμπε;

-Γιά τήν ώρα δέν δυσκολεύθηκα, Γέροντα. Δέν ξέρω τί θά γίνη αργότερα.

Ο Γέροντας ητο ενθουσιασμένος μέ τίς εξετάσεις πού έκανε στόν υπό δοκιμήν λαϊκόν ακόμη Χαράλαμπον. Τόν κράτησε στήν συνοδεία του, τόν έκειρε μετά απο ένα χρόνο μοναχό καί μετά δύο χρόνια μέ τήν ευλογία του χειροτονήθηκε διάκονος καί πρεσβύτερος γιά τίς λειτουργικές τους Ανάγκες.

Σ' εκείνες τίς σπηλιές συνέχισαν τόν αγώνα τους οι Πατέρες μέ τά νέα καλογέρια πού τούς έστειλε η Παναγία καί ο Τίμιος Πρόδρομος, ο Προστάτης του Κελλιού τους. Τό τυπικό των Ακολουθιών τους διαμορφώθηκε τώρα ως εξής: Ο παπα Χαράλαμπος λειτουργούσε κάθε ημέρα. Από τό πρωί μέχρι τό μεσημέρι έκαναν τίς εργασίες τους, είτε εργόχειρα, είτε επισκευές καί επιδιορθώσεις των κελλιών τους. Κατόπιν απεσύροντο ο καθένας στό κελλί του καί «τραβούσαν» τά κομποσχοίνια του Εσπερινού. Αν περίσσευε χρόνος ασχολούντο καί μέ τήν ανάγνωσι. Στήν συνέχεια είχαν τήν κανονική τους τράπεζα. Αφ' ουτου ο Γέροντας απέκτησε καί συνοδεία, έπαυσε τό αλάδωτο πού είχε επιβάλλει στόν εαυτό του καί τόν πρώτο ύποτακτικό του, τόν π. Αρσένιο. Εκτοτε ακολουθούσαν πλέον στό θέμα του φαγητού τήν γνωστή τάξι του εορτολογίου της Εκκλησίας μας. Κατάλαβε ο Γέροντας οτι η νέα γενεά δέν έχει σωματικές δυνάμεις γιά μεγάλες ασκήσεις νηστείες καί χαμευνίες. Ολο τό βάρος τό έριξε στήν ευλογημένη υπακοή καί στήν αγρυπνία. Ελεγε συχνά ο ίδιος οτι η αγρυπνία ανοίγει τά μάτια της ψυχής. Ενώ η νηστεία ητο διακριτική καί σύμμετρος.

Μετά τήν τράπεζα του φαγητού όλοι οι πατέρες πήγαιναν νά ξεκουραστούν γιά 4 ώρες. Μέ τήν δύσι του ηλίου εγείροντο. Επαιρναν τήν ευχή του Γέροντά τους, έπιναν ένα καφέ γιά τονωτικό καί απεσύροντο πάλι στά κελλιά γιά τήν νυκτερινή αγρυπνία τους. Η αγρυπνία τους ητο εξάωρη άρχιζε απο τό βράδυ στίς 12 μέ τό βυζαντινό, δηλαδή μέ τήν δύσι του ηλίου, καί τελείωνε περί τά μεσάνυκτα. Μετά ετελείτο η Θεία Λειτουργία επί δύο ώρες καί εν συνεχεία οι αδελφοί αναχωρούσαν γιά ξεκούρασι επί δύο ώρες. Μετά πήγαιναν στά διακονήματά τους μέ απολυτη σιωπή καί μέ τήν ευχή αδιάλειπτη στά χείλη καί τόν νού τους.

Ο Γέρο-Αρσένιος μου διηγείτο πως περνούσαν τότε στίς σπηλιές της Μικράς Αγίας Αννης:

«Όταν τήν ημέρα έχεις προθυμία στήν υπακοή καί τά χείλη σου ψιθυρίζουν συνεχώς τήν ευχή, τότε μέσα σου αίσθάνεσαι μιά ανάπαυσι καί χαρά τόσο μεγάλη χαρά πού τόν κόπο της ημέρας δέν τόν υπολογίζεις γιά τίποτε. Ιδιαίτερα όμως τήν νύκτα, μέ τήν εγρήγορσι αυτή πού κρατούμε τήν ημέρα στά διακονήματά μας, τόσο άνετα προσεύχεσαι,

ώστε νά νομίζης οτι βρίσκεσαι σέ πανηγύρι. Μερικές φορές όμως κάποιο παραπτωμά μας, όπως παρακοή, κατάκρισις, φθόνος, υπερηφάνεια μας αφαιρεί αυτήν τήν πνευματική ευεξία της ψυχής. Η ευχή σταματά, η αγρυπνία επιτελείται μέ κόπο, πόνο καί ακηδία καί ο νούς θολώνει. Όλα αυτά είναι οι καρποί της ανωριμότητός μας. Ενίοτε συμβαίνουν κι όταν ακόμη δέν προηγούνται οι παραπάνω αίτιες, κατά παραχώρησι Θεού γιά νά ταπεινωθούμε περισσότερο. Ακολουθει αυτοεξέτασις, εξομολόγησις στόν Γέροντα μέ μετάνοια καί ταπείνωσι καί πάλι επανευρίσκουμε τόν εαυτό μας. Ενίοτε δέν αισθανόμασταν τήν Χάρι του Θεού ούτε ακόμη καί σ' ολόκληρη τήν Αγρυπνία. Αυτό τό παραχωρει ο Θεός γιά νά κατανοήσουμε οτι καί η Αγρυπνία καί κάθε τι είναι δώρα του Θεού καί Έκεινος όποτε θέλει μας τά αφαιρεί.

Ο Γερο-Θεοφύλακτος

Στήν Νέα Σκήτη πού βρίσκεται μεταξύ της κυριάρχου Μονής του Αγίου Παύλου καί της Αγίας Αννης ασκήτευε εκείνο τόν καιρό στήν Καλύβη των Αγίων Αναργύρων ο Γέρο Θεοφύλακτος. Αυτός ητο υποτακτικός του ιερομονάχου π. Ιωακείμ Σπετσιέρη, γνωστού ασκητού καί συγγραφέως πνευματικών βιβλίων καί δή του βιβλίου της οσίας Φωτεινής της Ερημίτιδος, πού έζησε στίς όχθες του Ιορδάνου ποταμού στις αρχές του αιώνας μας.

Μετά τήν κοίμησι του οσίου Γέροντός του, επειδή συνεχόταν απο άσβεστη πνευματική δίψα, ζητούσε νά βρη αληθινούς οδηγούς στήν μοναχική του πορεία. Ακουσε γιά τήν συνοδεία του Γέροντος Ιωσήφ καί τελικά συνδέθηκε μαζί τους, χωρίς νά εγκαταλείψη οριστικά τό Καλύβη του στήν Νέα Σκήτη. Ελαβε απο τόν Γέρο Ιωσήφ καί τό Μέγα καί Αγγελικό Σχημα, διότι μέχρι τότε ητο μόνο μέ ρασοευχή.

Τά χρόνια κύλισαν καί ήδη φθάσαμε στήν περίοδο των ετών 1953-54.

Μιά πρότασις του γέρο-Θεοφύλακτου πρός τόν Γέροντα νά μετακομίσουν στήν Νέα Σκήτη καί νά εγκατασταθούν στό Καλύβη του, βρήκε σύμφωνο τόν π. Ιωσήφ μέ τήν συνοδεία του. Ήλθαν λοιπόν, δοκιμαστικά στους Αγίους Αναργύρους. Τό γεγονός αυτό χαροποίησε οχι μόνο τούς Πατέρες της Σκήτης, αλλά καί τήν κυρίαρχη Μονή του Αγίου Παύλου. Αποδείχθηκε όμως οτι δέν ητο δυνατόν νά τακτοποιηθούν επτά άτομα σέ μία μικρή Καλύβη. Ελεγε χαρακτηριστικά ο Γέροντας στόν π. Αρσένιο: «Ακόμη καί νά βήξουμε ή καί νά κλάψουμε λίγο, θά μας ακούσουν οι άλλοι Πατέρες απο τίς γειτονικές καλύβες. Γι' αυτό, π. Αρσένιε, αύριο κιάλας, νά φύγουμε απ' εδώ νά πάμε πάλι στά ησυχαστικά ασκητήριά μας.

Ειδοποίησαν τήν Μονή του Αγίου Παύλου οτι αύριο αναχωρούν. Οι Πατέρες της Συνάξεως μέ ηγούμενο τότε τόν λαμπρό εκείνο άνδρα, τόν ιερομ. π. Σεραφείμ

περισσότερα απο 5-6 άτομα η κάθε μία. Οι δύο αδελφοί ιερομόναχοι π. Χαράλαμπος και π. Εφραίμ συνεσκέφθησαν τί νά πράξουν: Η θά αρνούνται το λοιπόν νά δέχονται άλλους αδελφούς ή εφ'οσον τούς δέχονται, θά πρέπει συνεχώς νά προβαίνουν σέ νέες ανοικοδομήσεις κελλίων. Αλλά μιά τέτοια απασχόλησις μέ οίκοδομικές εργασίες δέν θά τραυματίση θανάσιμα τό ησυχαστικό πρόγραμμά τους; Προτίμησαν νά στείλουν δύο αδελφούς τους γιά αναζήτησι εντός του Ορους άλλων μεγαλύτερων ησυχαστικών καλύβων.

Οι δύο αποσταλέντες γιά τόν σκοπό αυτόν αδελφοί, πρίν ξεκινήσουν, πήγαν νά πάρουν τήν ευχή του Γέροντός τους, του π. Αρσενίου. Εκείνος αντί νά ευλογήση τό ταξίδι τους πρός τά περιοχή της Ι. Μονής Φιλοθέου, όπου σκόπευαν νά πάνε, σύμφωνα μέ πληροφορίες οτι εκεί υπάρχουν έρημα Ησυχαστήρια, τούς μετέφερε τό μήνυμα πού η Παναγία του έδωσε στήν ώρα της προσευχης του.

-Μή πατε στήν Φιλοθέου. Εμεις θά πάμε στό Μπουραζέρι.

-Και πως τό ξέρεις, αυτό, Παππού;

-Μου τό έδειξε η Παναγία στήν προσευχή.

Και άρχισε ο Παππούς νά περιγράφη μέ λεπτομέρειες τά κτίρια του μεγάλου αυτού Κελλίου, τό οποίον ανήκει στήν Ι. Μονή Χιλανδαρίου. Τότε εκεί έμενε μόνο ένας ρώσος μοναχός.

Ένας αδελφός τόν ρώτησε:

-Παππού, είναι θέλημα της Παναγίας μας νά φύγουμε ζπ' εδώ;

-Πέρασαν αρκετές ημέρες πού τό γνωρίζω. Είδα στόν ύπνο μου τόν Γέροντά μας και επιστατούσε σάν εργολάβος σέ κάτι μεγάλα κτίρια. Τόν ρώτησα:

-Τίνος είναι αυτά τά κτίρια, Γέροντα;

-Είναι δικά μας, π. Αρσένιε.

Τελικά , Γέρο-Αρσένιος είπε στους δύο απεσταλμένους αδελφούς:

-Πηγαίνετε στά φιλοθείτικα ησυχαστήρια νά δήτε, αλλά νά ξέρετε οτι στό Κελλί του Μπουραζέρι θά πάμε.

Οι δύο αδελφοί ανέβηκαν στίς Καρυές. Μετέβησαν και είδαν απο κοντά τό Κελλί Μπουραζέρι. Τό βρήκαν, όπως τούς τό περιέγραψε ο Γέρο Αρσένιος. Συνάντησαν τόν ρώσο μοναχό. Συνωμίλησαν μαζί του γιά επάνδρωσι. Εκείνος αμετάπειστος νά δεχθή συνοδεία Ελλήνων μοναχών. Κατευθύνθηκαν γιά τήν περιοχή της Μονής Φιλοθέου. Βρήκαν μεγάλα ερειπωμένα κελλιά. Οι Πατέρες της Μονής προθυμοποιήθηκαν νά τούς τά παραχωρήσουν, αλλά ο νούς τους έτρεχε μόνο στό Μπουραζέρι. Εσυλλογίζοντο λέγοντες: « Καλό τό Μπουραζέρι, αλλά ο ρώσος μοναχός δέν δέχεται συζήτησι. . .».

Επέστρεψαν στίς Καλύβες τους γιά νά ενημερώσουν τόν Γέροντα Αρσένιο και τούς λοιπούς αδελφούς. Επρότειναν στόν παπα Χαράλαμπο, πού ήξερε τά ρωσικά νά μεταβή ο ίδιος στό Μπουραζέρι μήπως και μεταπίση τόν ρώσο μοναχό. Μετέβη, αλλά επέστρεψε απογοητευμένος.

Τήν άλλη μέρα κάλεσε ο Γέρο Αρσένιος τόν παπα-Χαράλαμπο και του είπε:

Πήγαινε αύριο στό Μπουραζέρι. Είδα απόψε τήν Παναγία μας και τόν ρώσο νά σέ αγριεύη. Τόν παρέλαβε όμως η Παναγία μας και τόν έκαμε Αρνάκι.

Χωρίς συζητήσεις ή αντιρρήσεις ο παπα-Χαράλαμπος έφθασε τήν επομένη στίς Καρυές. Στο Μπουραζέρι βρήκε τόν ρώσο μέσα στήν Εκκλησία της Θείας Σκέπης. Πρίν καλά-καλά του μιλήση ποιός είναι και τί ήθελε, σηκώθηκε ο ρώσος μέ ένα μπαστούνι και όρμησε νά κτυπήση τόν παπα Χαράλαμπο. Ξαφνικά όμως έπαθε θεία αλλοίωσι. Πέταξε τό ξύλο κάτω, ηρέμησε, αγκάλιασε τόν παπα και του έλεγε: «Εσύ καλό άνθρωπο, καλό άνθρωπο. Αύριο έλθει εδώ μέ καλογέρια». Μετά τόν ανέβασε πάνω στά άλλα κτίρια και του είπε οτι όλα αυτά είναι δικά τους, ενώ εκείνος κράτησε ένα και μόνο μικρό κτίριο γιά τον εαυτό του.

Πράγματι, εκείνο τόν καιρό η συνοδεία του π. Χαράλαμπος μετεκόμισε στό Κελλί Μπουραζέρι μέ 10 μοναχούς. Τήν ίδια περίοδο και η συνοδεία του π. Εφραίμ

αποτελούμενη από 12 μοναχούς μετέβη και εγκατεστάθη στο Κελλί «Άγιος Αρτέμιος» της ησυχαστικής περιοχής «Προβάτα».

Ένας άλλος αδελφός της συνοδείας του Γέροντος Ιωσήφ, ο μοναχός Ιωσήφ, εκείνον τον καιρό απουσίαζε στον κόσμο για κάτι σοβαρές υποθέσεις. Επιστρέφοντας μετεκόμισε κι αυτός από το καλυβάκι που έμενε, όπου δεν υπήρχε ούτε ναίσκος, στο μεγάλο καλύβι του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, Εφ' όσον ο παπα-Εφραίμ ανεχώρησε απ' κει με την συνοδεία του για το Προβατιανό Κελλί.

Η Θεία Πρόνοια με τις ευχές του μεγάλου Γέροντος π. Ιωσήφ ευλόγησε και τον νεώτερο ομώνυμο μοναχό, ο οποίος απέκτησε συνοδεία 25 περίπου μοναχών και προσκλήθηκε κι αυτός να επανδρώσει την Ιερά Μονή Βατοπεδίου.

Η κοίμησις του ρώσου μοναχού

Η μετακόμισις της συνοδείας του π. Χαράλαμπος στο νέο Κελλί του Μπουραζέρι των Καρυών, εκτός από τις αναμφισβήτητες ελπίδες που είχαν δημιουργηθεί σε όλους μας για μία συνέχισις της ησυχαστικού μας προγράμματος, υπήρχαν και πολλά προβλήματα.

Μέσα στα κτίρια του Κελλίου έμεναν και οκτώ λαϊκοί, οι λεγόμενοι «Καβιώτες», οι οποίοι πλήρωναν ως ενοίκιο στον Ρώσο Γέροντα τό εικονικό ποσό της μιας δραχμής τον μήνα, με σκοπό να φυλάγουν τα κτίρια και να έχουν εξασφαλισμένο τό κατάλυμά τους.

Ο κάτοχος του Κελλίου ο ρώσος μοναχός π. Ιωαννίκιος, παρά την καλωσύνη του, μας δημιουργούσε ενίοτε και μικροπροβλήματα. Αγαπούσε και υπερήσπιζε τους «Καβιώτες», τό αλλιώς λεγόμενο «τάγμα των φουκαράδων του Αγίου Ορους» και μας παρημπόδιζε στην εφαρμογή του ησυχαστικού μας προγράμματος, χωρίς φυσικά εμπάθεια και μνησικακία.

Εμεις τότε, ως νέοι και αρχάριοι μοναχοί, δυσανασχετούσαμε και καταφεύγαμε στον Γέρο-Αρσένιο. Εκείνος παραδόξως ητο πολύ ειρηνικός και στην αγωνία όλων μας τί θα γίνη με τον Ρώσο, μας απήντησε με σταθερότητα και απάθεια: «Αυτός, παιδιά μου, δεν θα βγάλη την χρονιά ακούστε με».

Εμεις πιστεύσαμε οτι ο Παππούς για να μας παρηγορήσει, μας είπε αυτά τά λόγια. Αλλωστε, βλέπαμε οτι ο γέρο-Ιωαννίκιος, παρά την ηλικία του, είχε ακμαίες τις δυνάμεις του και δούλευε σαν νέος. Μας ητο λοιπόν αδύνατον να πιστεύσουμε στα λόγια του παππού μας π. Αρσενίου.

Κι όμως σε λίγο καιρό τό καλό αυτό γεροντάκι, μετά από κάποιο ατύχημα που του συνέβη, πέρασε στην αιωνιότητα, αφήνοντας τό Κελλί σ' μας ως φυσικούς διαδόχους και χωρίς την παραμικρή καταβολή χρηματικής προσφοράς, σύμφωνα με τά άγραφα θέσμια του Αγίου Ορους.

Ο Γέροντάς μας π. Χαράλαμπος εις τιμήν και μνήμην του αξιοσεβάστου αυτού ρώσου μοναχού ο στην πρώτη κουρά που έκανε στο Κελλί, έδωσε τό ονομά του στον νεόκουρο μοναχό, τον π. Ιωαννίκιο. Πρόκειται για τον γνωστόν κατ' επανάληψι διατελέσαντα Πρωτεπιστάτη του Αγίου Ορους Γέροντα Ιωαννίκιο Διονυσιάτη.

Όσον αφορά για τό πρόβλημα «του τάγματος των φουκαράδων του Ορους» Φρόντισε ο Γέροντάς μας και μετατέθησαν σε άλλα ακατοίκητα Κελλιά των Καρυών. Η αναχώρησις τους έγινε ανώδυνα, και τους δόθησαν και γενναίες οικονομικές ενισχύσεις και άλλα αγαθά για την καινούργια κατοικία τους.

Ο σκύλλος του Ψευτο-Βασίλη

Ενω τό φυσικό τοπίο και η γαλήνη στίς καλοκαιριάτικες κυρίως νύκτες προσφέροντο για τις καθιερωμένες αγρυπνίες μας, ένας σκύλλος μας χαλούσε τό πρόγραμμα. Εγαύγιζε αδιάκοπα ολή την νύκτα επιτελώντας βέβαια τά καθήκοντά του! . . .

Ανηκε σέ κάποιον γείτονα, τόν μοναχό π. Βασίλειο, πού έμενε στό κελλί του Αγίου Κηρύκου. Γιά άγνωστο σέ μένα λόγο του είχαν «κολλήσει» καί τό παρατσούκλι «Ψευτο-Βασίλης».

Εμεις, ώς γνωστόν τά παράπονά μας στόν σεβάσιμο Παππού τόν Γέρο-Αρσένιο. Εκείνος μας είπε:

-Χθές βράδυ ακούσατε τό σκυλί νά γαυγίζει;

-Του είπαμε, όχι.

-Καί μένα πολύ μ' ενοχλούσε. Αλλά καί όλους τούς Πατέρες της γύρω περιοχής ενοχλεί. Γι' αυτό κι εγώ παρεκάλεσα τήν Παναγία μας νά του «βουλώσει» τό στόμα. Καί του τό «βούλωσε».

Ο μοναχός ψευτο-Βασίλης απο κείνη τήν ημέρα πού τό σκυλί του βουβάθηκε, είχε πέσει σέ μελαγχολία. Τήν στενοχώρια του τήν μετέφερε οπουδήποτε απορώντας: Τό σκυλί μου βουβάθηκε. Τί έπαθε; Αρώστησε; Δέν ξέρω τί νά είπω.

Ετσι μέ τήν θαυματουργική προσευχή καί παρρησία του π. Αρσενίου, τά εμπόδια απεμακρύνοντο απο τήν ζωή μας.

Αφ' οτου πήγαμε στό Μπουραζέρι ο Γέροντάς μας παπα-Χαράλαμπος καθιέρωσε σάν κανόνα στους αδελφούς απο 150-300 μετάνοιες αναλόγως της σωματικής τους καταστάσεως, τέσσερα τριακοσάρια κομποσχοίνια μέ σταυρό καί τό γνωστό τυπικό της αγρυπνίας μέ καθημερινή Θεία Λειτουργία.

Εντύπωσι μας έκανε ο Γέρο-Αρσένιος. Παρά τά 85 χρόνια του κοπίαζε ακόμη στήν προσευχή, στίς μετάνοιες καί στήν □ορθοστασία.

Είχε τόσο δυνατό □οργανισμό καί τόσο πλούσια τήν Θεία Χάρι πάνω του, ώστε σ' ολόκληρη τήν ζωή του δέν ήπια ούτε ένα χάπι. Λόγω γηρατειών, προσπαθώντας νά κάνη τίς μεγάλες μετάνοιες, έπεφτε κάτω καί δέν μπορούσε νά σηκωθή. Τί σοφίσθηκε λοιπόν. Πλησίαζε στό κρεβάτι του καί έκανε τίς μετάνοιες μέχρι νά ακουμπά τό κεφάλι του στό ξύλο του κρεβατιού του. Ετσι δέν κινδύνευε νά πέση. Δέν τόν ικανοποιούσαν όμως αυτές οι μετάνοιες, διότι ήσαν μισές. Οπότε μόνος του έλυσε τό πρόβλημά του. Έκανε διπλές απ' αυτές τίς «μισές» καί έτσι ξεπλήρωνε τόν κανόνα των μετanoiών του.

Στήν προσευχή του, οπως μας έλεγε, ποτέ δέν κάθισε. Τώρα όμως τά πόδια του διαμαρτύρονται. Όμως δέν απελπίζεται. Όσο αντέχουν, προσεύχεται όρθιος καί κατόπιν κάθεται λίγο, χωρίς νά διακόπη τήν προσευχή του.

Ακόμη μας έλεγε για τήν προσευχή:

-Όσο έχετε γερά πόδια, σταθήτε στήν προσευχή, αν θέλετε νά δήτε καρπόν.

Βλέπετε έφθασα περίπου στά 90 χρόνια μου σ' αυτόν τόν μάταιο κόσμο. Ομως ξεκινώ τήν προσευχή μου όρθιος. Γρήγορα μέ πλημμυρίζει η Θεία Χάρις. Οταν αρχίζω νά καταλαβαίνω κόπο, βλέπω οτι έχουν περάσει τρεις ώρες απο τήν ώρα πού άρχισα τήν προσευχή. Η γλυκύτητα η ειρήνη καί η χαρά πού νοιώθει η ψυχή μου, δυναμώνουν καί τό σώμα μου καί δέν αισθάνομαι τόν κόπο.

Η γνωριμία μας με τον Γέροντα Παΐσιο Αγιορείτη

Εκείνο τόν καιρό ζούσε στην Σκήτη τού Τιμίου Προδρόμου της Μονής Ιβήρων κι ένας άλλος μεγάλος ασκητής, ο Γέροντας Παΐσιος. Αρκετοί νέοι μοναχοί ακολουθούσαν τις πνευματικές του συμβουλές και οδηγίες στην ησυχαστική ζωή. Ανάμεσά τους ητο και ο ιερομόναχος π. Βασίλειος Γουντικάκης, ο οποίος προσκλήθηκε απο τήν Μονή Σταυρονικήτα νά τήν επανδρώση. Μέχρι τότε η Μονή αυτή (1968) ητο ιδιόρρυθμη. Μέ τήν νέα μικρή Αδελφότητα υπό τόν Αρχιμ. π. Βασίλειο η Μονή μετετράπη σέ κοινοβιακό μοναστικό καθεστώς απο αιώνων αναγνωρισμένο και δοκιμασμένο.

Προκειμένου νά στηριχθούν οι νέοι αδελφοί στό νέο γι' αυτούς κοινοβιακό πρόγραμμα, ο π. Βασίλειος ζήτησε νά κοινοβιάση και ο Γέρο-Παΐσιος. Εκείνος δέχθηκε. Δέν έμεινε όμως πολύ καιρό μέσα στην Μονή. Εστάλη νά γηροκομήση τόν ρώσο ιερομόναχο π. Τύχωνα, πού έμενε μόνος του στό Κελλί του Τιμίου Σταυρού, πού άνηκε στην εδαφική περιφέρεια της Μονής. Του συμπαραστάθηκε του παπα Τύχωνος μέχρι της οσιακής του τελευτής.

Μέ τήν Αγία κοίμησι του οσιωτάτου εκείνου ρώσου ιερομονάχου, τό κελλί απέμεινε στόν υποτακτικό του, τόν π. Παΐσιο. Από τότε είχαμε τόν Γέροντα Παΐσιο συχνά συνδαιτυμόνα και συμπάλλοντα και συμπροσευχόμενον στίς μεγάλες γιορτές της Εκκλησίας μας και στίς πανηγύρεις του Κελλίου μας.

Ο Γέροντάς μας π. Χαράλαμπος, καλούσε τόν π. Παΐσιο και στην αίθουσα συνάξεων γιά νά μας μιλήση. Εκείνος πάντα συνεσταλμένος, συχνά μας έλεγε: «Έχετε κοντά σας, δύο Αγίους Γέροντες. Δέν μέ χρειάζεσθε εμένα». Όμως μεταξύ τους μιλούσαν συχνά και επί μέρες, ενω ο Γέροντάς μου σέ δύσκολα θέματα κατέφευγε στόν π. Παΐσιο και τόν συμβουλευόταν.

Στό βιβλίο του Γέροντος Παΐσιου πού κυκλοφόρησε μέ τίτλο: «Αγιορείτες πατέρες» απο κάποια συνομιλία του μέ τόν παππού τόν γέρο-Αρσένιο, άκουσε απο τό στόμα του και έγραψε τά εξής: «Όταν προσεύχομαι καθιστός, αισθάνομαι λίγη ευωδία, ενω όταν στέκομαι ορθιος αισθάνομαι μεγάλη». Και έδωσε τίς εξηγήσεις του ο π. Παΐσιος οτι «η ευωδία κατά τήν προσευχή πηγάζει απο τήν καρδιά. Αν η καρδιά είναι καθαρή, ευωδιάζει, διότι έχει μέσα της τόν Θεό. Ενω έχουμε περιπτώσεις πού απο τήν καρδιά εξέρχεται δυσωδία. Αυτό είναι σημειο φανερόν αν έχης μέσα σου τόν Θεό η τόν διάβολο».

Κάποια φορά εκάθοντο ο Γέρο 'Αρσένιος μέ τόν π. Παΐσιο στό παγκάκι της αυλής, στό Μπουραζέρι. Μεταξύ τους διαμείφθηκε η εξής στιχομυθία:

- Γέρο Αρσένιε, βλέπεις καμμιά φορά στόν ύπνο σου τόν Γέροντά σου, τόν π. Ιωσήφ;
- Πρίν λίγες ημέρες τόν είδα ζωντανόν στόν ύπνο μου. Μέ αγκάλιασε και μου είπε:
- Μέχρι πότε θά ζούμε χωρισμένοι, Γέρο-'Αρσένιε;
- Μήπως είναι στό χέρι μου, Γέροντά μου; Του είπα εγώ.

Ο Γέρο-Παΐσιος θαύμαζε τήν ζωή και τούς αγώνες του αιμνήστου μεγάλου Γέροντά μας, του π. Ιωσήφ. Μας έλεγε:

-Αχ, τί έχασα! Όταν ήλθα στό Άγιο Όρος, ζούσε ο μακαριστός Γέροντας. Άκουσα γιά τήν φήμη του και κάποιος γνωστός μου μου είπε: «Μήν ακούς. Όλα είναι ψέμματα. Αυτοί είναι πλανεμένοι». Εγώ τόν πίστευσα και δέν πήγα νά τόν γνωρίσω και νά ωφεληθώ. Όταν, όμως εξεδόθησαν οι Επιστολές του και τίς διάβασα, τότε κατάλαβα πόσο σπάνια μορφή ήτανε και τί μεγάλο θησαυρό έχασα.

Επάνδρωσις της Ιεράς Μονής Διονυσίου

Τό Κελλί «Μπουραζέρι» ητο πολύ ευρύχωρο και δέν υπήρχε κανένας λόγος νά μετακομίση η Αδελφότης μας σέ άλλο ιερό καθίδρυμα του Αθω. Η λειψανδρία όμως μεγάλων Ιερών Μονών ανάγκαζε τούς Γέροντες και Προϊσταμένους τους νά στρέφονται οπουδήποτε ζητώντας νέες συνοδείες.

Στήν Ιερά Μονή Διονυσίου ο Γέροντάς μας παπα-Χαράλαμπος, όταν ακόμη ευρισκόμασταν στην Νέα Σκήτη, προσεκαλείτο να εξομολογη τους Πατέρες. Είχε λοιπόν κι εκεί πνευματικά παιδιά, τά οποία συνέβαλαν και απεφάσισαν οι Προϊστάμενοι της Μονής να ζητήσουν την συνοδεία μας για την επάνδρωσι της Μονής τους.

Πρίν ακόμη ληφθούν οι ωριστικές αποφάσεις, ο Γέρο-Αρσένιος είχε λάβει τό μήνυμα απο τόν μακαριστό Γέροντά του, τόν π. Ιωσήφ. Παρουσιάσθηκε μιά νύκτα στόν ύπνο του και του είπε: «Μέχρι τώρα στην συνοδεία σας λένε οι ιερείς: «Του Πατρός ημών Αρσενίου Μοναχού και της συνοδείας αυτού. . .» Απ' δω και πέρα θά λένε: «Του πατρός ημών Χαράλαμπος Ιερομονάχου και της συνοδείας αυτού. . .».

Ο γέρο-Αρσένιος όμως έδωσε άλλη εξήγησι στά λόγια αυτά του Γέροντά του. Επειδή περίμενε μέ χαρά την δική του «μετακόμισι» απο τά επίγεια στά ουράνια σκηνώματα, πίστευσε οτι πλησίασαν οι ημέρες του για την οριστική του αναχώρησι. Όταν όμως μεταφερθήκαμε στην Μονή Διονυσίου και σύμφωνα μέ την Αγιορειτική τάξι ενθρονίσθηκε ηγούμενος ο παπα Χαράλαμπος και έκτοτε εμνημονεύετο τό δικό του όνομα στις Ακολουθίες της Μονής, τότε κατάλαβε ο Παππούς ότι δέν ηλθε ακόμη η ώρα του, όπως την είχε υπολογίσει.

Μετά απο αλληπάλληλες συναντήσεις και διαβουλεύσεις των Γεροντάδων μας λήφθηκε η οριστική άποφασις και τόν Σεπτέμβριο του 1979 ολόκληρη η Αδελφότης μας μεταφέρθηκε στην Ιερά Μονή Διονυσίου.

Ηγούμενος της Μονής είχε χρηματίσει μέχρι τό 1976, για περισσότερα απο 40 χρόνια ο Αρχιμ. π. Γαβριήλ, « ο Παππούς», όπως τόν αποκαλούσαν ολοι οι Αγιορείτες. Διάδοχός του χρημάτισε επί τριετία ο ιερομόναχος π. Εφραίμ και ο επόμενος τούτου ητο , δικός μας Γέροντας παπα-Χαράλαμπος.

Ολοι οι Πατέρες, παλιοί και νέοι συναδελφώθησαν και απετέλεσαν μία ποιμνη μέ ποιμένα και διδάσκαλο τόν μαθητή και υποτακτικό των μεγάλων Γεροντάδων μας, τόν π. Χαράλαμπο.

Ανάμεσά μας έλαμπε τώρα σαν φωτεινή λαμπάδα οχι μόνο ο Γέρο-Αρσένιος πού μας ακολούθησε στην αλλαγή τόπου, σαν γνήσιος υποτακτικός, αλλά και ο πρώην ηγούμενος Γέρο-Γαβριήλ. Αγαθή συγκυρία η συνοίκησις δύο οσίων γεροντάδων στό νοσοκομείο της Μονής μας μέ πολλές ομοιότητες στην ζωή τους και μέ μία μόνο διαφορά. Οτι ο γέρο-Γαβριήλ ητο άρχοντας της Εκκλησίας του Χριστού ενω ο γέρο-Αρσένιος ταπεινός υποτακτικός και στην τάξι των αρχομένων. Παρότι μέχρι τότε ήσαν άγνωστοι, γνωστοί όμως κατά Θεόν, απετέλεσαν για ολους τους αδελφούς πρότυπα □υποδείγματα ασκήσεως και υπομονής. Στο γηροκομείο της Μονής όμως, όπου κάθε δόξα και αξίωμα, έχουν ξεχασθή και εγκαταλειφθή για τους διαδόχους τους, οι δύο συνηλικιώτες ζούν ειρηνικά σαν μικρά παιδιά. Δέχονται των γηροκόμων, αλλά και των διερχομένων αδελφών την στοργή, την βοήθεια και τόν ευλαβή χαιρετισμό. Ενίοτε μέ τό μαστουνάκι τους θά ανέβουν στην μισοσκότεινη αυλή της μονης, θά περιδιαβούν τά γειτονικά διακονήματα και θά απευθύνουν σοφούς και παρηγορητικούς λόγους στους αδελφούς πού διακονούν υπομονετικά τόν Θεό και τόν άνθρωπο. Αυτοί οι λόγοι αποτελούσαν βάλαμο στις ψυχές των κοπιώντων αδελφών.

Είχαμε την ευλογία του Θεού να συναναστραφούμε τους δύο αυτούς υψιπέτες αετούς της μοναστικής βιοτής επί τέσσερα χρόνια στην νέα μας κατοικία, την Ιερά Μονή Διονυσίου. Οχι μόνο Πατέρες της Μονής μας, αλλά και μοναχοί απο άλλα Μοναστήρια, Σκήτες και Κελλιά άρχοντο στα αγιασμένα Γεροντάκια μας να δούν έστω τά ειρηνικά πρόσωπά τους και να γευθούν μέσα απο την θεόσοφη σιωπή τους τά μεγαλεία μιας άλλης βιοτής, μιας άλλης λαμπράς πανηγύρεως των πρωτοτόκων στους ουρανούς.

Οι δύο νοσοκόμοι της Μονης μας διακονούσαν εκ περιτροπης επί 24ώρου βάσεως μέ πολλή χαρά και προθυμία τά δύο αυτά άγια Γεροντάκια. Αλλά και απο τό εθελοντικό σωμα της μονης μας είχαμε αρκετούς αδελφούς πού ξεκούραζαν τους μόνιμους

διακονητάς. Ολοι οι διακονητές αίσθάνοντο μεγάλη ευλογία να υπηρετούν τούς δύο γηραλέους αγωνιστάς.

Ο νοσοκόμος π. Ιάκωβος έλεγε οτι «πολλά άγια γεροντάκια πέρασαν απο τά χέρια μου, αλλά τόσο ήμερο και άκακο Γεροντάκι σαν τόν Γέρο Άρσένιο δέν έχω γνωρίσει».

Ο Γέρο-Άρσένιος, λόγω των πολυχρονίων ασκητικων του αγώνων, έχει γίνει ένα μέ τήν ευχή του Ιησού. Οπως και παλιότερα, έτσι και τώρα στέλλει στους ουρανούς, ταχύτερον των Ακτίνων του φωτός, τίς θεοπειθείς προσευχές του υπέρ οχι μόνο της μονής μας, αλλά και ολοκλήρου του κόσμου. Η προσευχή του μας ενώνει ολους, μας είρηνεύει, μας αγιάζει μας παρηγορεί και μας παρακινεί πρός τήν ανάβασι της ουρανοδρόμου κλίμακος των αρετών.

Η κοίμησις των δύο Γεροντάδων

Ευρισκόμεθα στίς Αρχές του Φθινοπώρου του έτους 1983.

Ο Γέρο-Άρσένιος προαισθάνεται τό τέλος του και μας τό αποκαλύπτει. Οι κεραίες του πνεύματός του συλλαμβάνουν τά μυστικά των λογισμών των Πατέρων, μας έκανε εντύπωση πού απεκάλυπτε τούς λογισμούς και τά πνευματικά προβλήματα μερικών αδελφων της μονής. Ταυτόχρονα τούς έδινε και τό φάρμακο για τήν θεραπεία τους. Εκάλεσε τόν Γεροντά μας, τόν π. Χαράλαμφο και τόν συνεβούλευσε τά δέοντα.

Δέν είχε λοιπόν τίποτε άλλο να περιμένη εδώ στην γη. Οι επάλξεις των ουρανών «Ενθα ήχος καθαρός εορταζόντων και βοώντων απαύστως Κύριε, δόξα σοι» τόν ανέμεναν. άξιο θαυμασμού είναι οτι διατηρούσε ακμαίες τίς πνευματικές λειτουργίες της ψυχής του. Δέν ετοιμάζεται για τό μεγάλο ταξίδι, αλλά ήδη είναι έτοιμος εκ νεότητός του. Απλώς περιμένει σαν καλός και άφθαστος λάτρης της υπακοής τήν Εντολή του Παντοκράτορος Θεού.

Ο φίλος συνασκητής και Γεροντάς του, ο μακαριστός π Ίωσήφ ηλθε και πάλι στον □ύπνο του, οχι να τόν ρωτήσει ποτε αναχωρεί για τήν Ανω Ιερουσαλήμ αλλά να τόν προειδοποίηση λέγοντάς του: «Άρσένιε, έφθασε η ευλογημένη ώρα σε περιμένω με ανοικτές τίς αγκάλες»!

Τήν νύκτα της 1^{ης} προς τήν 2αν Σεπτεμβρίου 1983 ο αξιοσέβαστος και αξιομακάριστος πατήρ Άρσένιος έκλεισε τά μάτια του σώματός του για να τά ανοίξη στην ανέσπερη ημέρα της Βασιλείας των Ουρανών. Λίγο πριν, σήκωσε τά μάτια του στον ουρανό, ως ο Κύριός μας στον Σταυρό, και σιγομουρμούρισε: «Στά χέρια σου, Κύριε, παραδίδω τό πνεύμα μου». Ένα χαμόγελο διαγράφηκε στα χείλη του και τά έκλεισε για πάντα.

Δέν ξεχασε εκείνη τήν νύκτα να απονέμη και τόν ύστατο χαιρετισμό και προς τήν αδελφή του, τήν γερόντισσα μοναχή Ευπραξία, πού ζούσε ακόμη στο Ησυχαστήριό της

στήν Αίγινα. Τήν επισκέφθηκε εν Αγίω Πνεύματι, όπως μου είπε η ίδια η Γερόντισσα. Εκείνη τήν νύκτα ένα γλυκύλαλο Αηδόνι κελαηδούσε έξω από τό παράθυρό της και τήν γέμιζε με μία ανέκφραστη ευφροσύνη και καρδιακή γλυκύτητα. Τό πρωί δέχθηκε από τήν μονή μας η οσιωτάτη μοναχή και τό τηλεφώνημα γιά τήν αγία Κοίμησι του αδελφού της και έτσι κατενόησε οτι ο Κύριός μας τήν χαροποίησε με κάποιο αγγελό του πού σάν πουλάκι της έψαλλε ολη τήν προηγούμενη εκείνη νύκτα.

Η είδησις της κοιμήσεώς του μεταδόθηκε παντού σάν Αστραπή. Συνέτρεξαν εκατοντάδες μοναχοί από τό Ορος και λαϊκοί από τόν κόσμο. Ιδιαίτερα τά πνευματικά του παιδιά και εγγόνια πού είχαν ήδη εγκατασπαρθή σέ τέσσερεις μονές του Αθω, στήν Φιλοθέου, τήν Καρακάλλου, τήν Ξηροποτάμου και τήν Κωνσταμονίτου.

Μετά τήν εξόδιο ακολουθία στήν οποία συμμετείχαν και πολλοί ηγούμενοι και ιερομόναχοι του Ορους, μεταφέρθηκε τό ιερό σκήνωμα του Παππού στό Κοιμητήριο της Μονής, από όπου θά προσδοκή τήν αιώνιο Ανάστασι των σωμάτων, κατά τήν διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας.

Γιά όλους εμάς πού συμμετείχαμε στήν Κηδεία του, μαλλον νά είπω σ' αυτό τό πανηγύρι της νίκης του θανάτου και της φθοράς, δέν απέμενε τίποτε νά ψελλίζουμε χαρμόσυνα και ελπιδοφόρα, παρά τό Προκείμενον της Νεκρωσίμου Ακολουθίας: «Μακαρία η οδός πορεύει σήμερον, οτι ητοιμάσθη σοι τόπος Αναπαύσεως».

Γιά τόν έτερο Γέροντα πού τόν έβλεπε καθημερινά επί τέσσερα χρόνια, οντας κι αυτός στό απέναντι κρεβάτι του ίδιου γηροκομείου, αξίζει νά στρέψουμε τώρα τήν αδέξια πέννα μας, ως ελάχιστο φόρο σεβασμού και ευλαβείας στό ιερό πρόσωπό του.

Ο Παππούς Γαβριήλ κράτησε τό πηδάλιο διακυβερνήσεως της μονής του τέσσερεις και πλέον δεκαετίες. Αγωνίσθηκε γιά τά απαραίτητα δίκαια του Αγίου Ορους. Εφρόντισε γιά τήν άρτια οργάνωσι των Μετοχιών της Μονής του. Ο Τίμιος Πρόδρομος Προστάτης της Μονής, τόν ευλόγησε με νέους αδελφούς και τελευταία με τήν προσέλευσι της δικης μας αδελφότητας πού αριθμούσε περί τά 25 περίπου άτομα. Φορτωμένος κυριολεκτικά με αγλαούς πνευματικούς καρπούς, πλησιάζει και τό τελευταίο σκαλί της Ενταύθα αιωνοβίου σχεδόν βιοτής του.

Στά τελευταία αυτά οριακά βήματα της επίγειας ζωής του, είναι γεγονός οτι οι ποικίλες αναμνήσεις της πολυκυμάντου ζωής του έρχονται ακάθεκτες μπροστά του. Συλλογισμένος μου έλεγε μία ημέρα: «Πίστεψέ με, παιδί μου, τά διοικητικά δέν μου άφησαν χρόνο νά κυττάξω τόν εαυτό μου. Τώρα αισθάνομαι τήν γλυκύτητα της αδιαλείπτου προσευχής και ησυχίας».

Αυτό τό γεγονός οτι στα τελευταία του ο Παππούς σκεπάσθηκε με τόση χάρι, αναμφίβολα αποτελεί τήν άνωθεν σφραγίδα και συμμαρτυρία του Πνεύματος οτι ευηρέστησε τόν Θεό. Αυτό άλλωστε δέεται και η Εκκλησία μας γιά «Χριστιανά τά τέλη της ζωής ημών...». Εχουμε δυστυχώς και περιπτώσεις πού υποδηλώνουν κακό τέλος, όταν αγριεύει τό πρόσωπο από παραισθήσεις και δαιμονικές οπτασίες κλπ.

Όταν εκοιμήθη τόν ύπνο του δικαίου ο Γέρο-Αρσένιος, ο Παππούς Γαβριήλ βρισκόταν σέ προθανάτια εγκεφαλική διαταραχή και αμνησία. Αυτό του συνέβη 2-3 φορές, αλλά και πάλι ανακτούσε τίς αισθήσεις του. Τήν τελευταία φορά πού υπέστη τό ελαφρό εγκεφαλικό επεισόδιο και συνήλθε, έριξε γύρω του μία ματιά. Δέν είδε τόν άλλο παππού και ρώτησε τόν νοσοκόμο του:

-Πού είναι τό άλλο γεροντάκι;

-Κοιμήθηκε, Γέροντα.

-Καλό γεροντάκι!

-Και πως τό κατάλαβες ο Γέροντα;

-Τόν είδα μέσα σ' ένα άπλετο φώς και στήν μέση του φορούσε μία κόκκινη ζώνη!

Ρώτησα νά μάθω αν έχη κάποιο συμβολισμό η κόκκινη ζώνη γύρω από τήν μέση του και μου είπαν οτι αυτό είναι σύμβολο παρθενίας και απαθείας.

Αφου τελέσθηκε στήν Μονή μας τό Τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο του Γέροντος Αρσενίου, ήλθε καί η σειρά γιά τήν έξοδο της ψυχής καί του Παππού του Γέρο-Γαβριήλ. Τό συμπέρασμά μας είναι οτι ο ένας παππούς «τράβηξε» τόν άλλον μετά 40 περίπου ημέρες απο της κοιμήσεώς του.

Πλήρη βιογραφία καί δρασι του μακαριστού Γέροντος π. Γαβριήλ έγγραψε ο λόγιος μοναχός της Ιεράς Μονής μας π. Θεόκλητος, στό βιβλίο του οποίου θά βρη ο κάθε ενδιαφερόμενος νά ζωγραφίζεται μέ λογοτεχνική χάρι η προσωπικότητά του.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τελειώνοντας τήν παρούσα σύντομη βιογραφία του Αειμνήστου Γέροντος Αρσενίου, αίσθάνομαι οτι εξεπλήρωσα ένα μεγάλο οφειλόμενο χρέος. Ητο ένα χρέος ευγνωμοσύνης πρός τόν πνευματικό μου αυτόν ευεργέτη καί ευεργέτη εκατοντάδων σήμερα πνευματικών του εγγονών, οι ,ποιοι θά χαρούν γι' αυτή τήν σκιαγράφησι της οσιακής του μορφής.

Γιά τόν σημερινό ανθρωπο του κόσμου πού ξέρει νά μετράη τά πάντα μέ τήν παρανοϊκή ρησι του «φάγομεν, πίομεν, αύριον γάρ αποθνήσκομεν», η απέριττη αυτή παρουσία ενός ερημίτου καί ησυχαστού πιστεύομεν οτι κάτι έχη νά τόν διδάξη. Ίσως νά τόν προβληματίση καί ακόμη νά τόν παρακινήση σέ μιά αναπροσαρμογή των προσωπικών του επιδιώξεων μέ βασικό κριτήριο τήν αίωνιότητα.

Κι επειδή η αίωνιότης δέν είναι φαινόμενο μόνο του υπερπέραν, αλλά αναστάσιμο βίωμα της Εκκλησίας μας απο τήν παρούσα ζωή, ταπεινά ευχόμεθα, καί η έκδοσις της ασκητικής μορφής του γέρο-Αρσενίου νά φωτίση πολλούς Χριστιανούς καί τούς μοναχούς μας, γιά νά ακολουθήσουμε όλη μιά πορεία αναστάσιμη. Μέ τήν διαφορά οτι αυτή η πορεία θά περάση πρώτα απο τήν σήραγγα των σωματικών ασκήσεων, κατά τήν παράδοσι των αγίων καί θεοφόρων Πατέρων μας, καί κατόπιν θά μας εξαγάγη στήν λεωφόρο της Βασιλείας των ουρανών.

Γνωρίζω, λόγω απειρίας καί ελλείψεως συγγραφικού ταλέντου, οτι δέν κατώρθωσα νά παρουσιάσω μέ κομψότητα λόγου καί καλλιέπεια τήν μορφή του Αγίου Γέροντά μας. Πολλά αλλα περιστατικά δέν κοπίασα νά συλλέξω, μέ αποτέλεσμα νά αποτύχω ίσως στήν πλήρη παρουσίασι της ζωής του σεπτού μας Αγίου Γέροντος. Ομως άλλοι αδελφοί, ας κοπιήσουν περισσότερο εμού γιά κάτι τό τελειώτερο. Ακόμη, πιστεύω οτι ίσως νά κούρασα τά οπτικά αίσθητήρια των αναγνωστών μου. Ζητώ όμως τήν επιείκιά τους καί τίς ευχές τους. Κι εύχομαι κάποιος άλλος νά συμπληρώση τά δικά μου κενά καί μέ τήν κατάλληλη λεκτική προσαρμογή.

Όσοι απο τούς φιλοσίους αναγνώστες βρήκαν κάποιο μικρό διαμάντι μέσα απ' αυτή τήν πολιτεία του Γέροντος ας τό κρατήσουν ως ανεκτίμητο θησαυρό καί ως μαργαριτάρι κι ας εύχωνται υπέρ του κοπιάσαντος αδελφού.. Ίσως μέσα σ' αυτό τό διαμάντι νά κρύβεται «ώς εν εσόπτρω καί αίνίγματι» η Βασιλεία των Ουρανών. Αμήν.

ΟΣΙΕ ΓΕΡΟΝΤΑ ΑΡΣΕΝΙΕ ΠΡΕΣΒΕΥΕ ΥΠΕΡ ΗΜΩΝ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΣΟΥ ΤΕΚΝΩΝ